

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений підрозділ «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА В ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

07 квітня 2016 р.

Матеріали Всеукраїнського інформаційно-методичного семінару

Лисичанськ
2016

УДК [378.011.3 : 74] (082)

ББК 74.589.51. я 43

Т 24

Редакційна колегія:

Бурдун В.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри технологій виробництва і професійної освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Мінєнко Г.М. – директор ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»;

Сергієнко Л.В. – завідувач навчально-методичного кабінету ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»;

Демченко П.Є. – голова циклової комісії викладачів загальнотехнічних дисциплін ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»;

Т 24 Технологічна освіта в інформаційно-освітньому просторі: матеріали Всеукраїнського інформаційно-методичного семінару (м. Лисичанськ, 07 квітня 2016 р.). – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». –Лисичанськ: ФОП Пронькіна К.В. –2016. -62 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнського інформаційно-методичного семінару, що відбувся 07 квітня 2016 р., які висвітлюють шляхи виконання завдань освітньої галузі «Технологія» та реалізації варіативного модуля навчальної програми в умовах реформування системи освіти відповідно до сучасних тенденцій розвитку високотехнологічного інформаційного суспільства; можливості використання проектних технологій при організації занять у навчальних майстернях загальноосвітньої школи та нетрадиційних підходів до проведення занять загальнотехнічного циклу у ВНЗ; досвід роботи провідних фахівців технологічної освіти ВНЗ I-IV рівнів акредитації України.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

УДК [378.011.3 : 74] (082)
ББК 74.589.51. я 43

*Рекомендовано до друку
навчально-методичною радою Відокремленого підрозділу
«Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»
(Протокол № 9 від 25 квітня 2016 року)*

© «ВП Лисичанський педагогічний коледж
ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2016

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Брюховецька О. А. ФУНКЦІОНУВАННЯ БЛОГОСФЕРИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАБУТТЯ ТА ПРОДУКУВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ	7
Бурдун В. В. РОЗВИТОК ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	12
Гусак Н. В. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	14
Дегтярьов Д. В. ВИКОРИСТАННЯ ЕВРИСТИЧНИХ МЕТОДІВ ПРИ ВИРІШЕННІ ТВОРЧИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАДАЧ	17
Демченко П. Є. СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛИСИЧАНСЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	19
Динюк Б. А. ПРОБЛЕМНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ УМІНЬ В УЧНІВ НА ЗАНЯТТЯХ ПРОФІЛЮ «ДЕРЕВООБРОБКА»	21
Живага Т. О. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ ПРАЦІ	23
Кривошина Б. М., Дутка А. В., Ошурко І. С. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	25
Лазаренко Н. Ю., Удовиченко А. А. УМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СМАКУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ЗА НАПРЯМКОМ «КУЛІНАРНА СПРАВА» НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	28
Літовка Є. Ю. СУЧАСНІ ТРЕНДИ В ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ	31

Рогозіна О. В. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	33
Стешенко В. В., Белікова М. В. ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ЯК НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ У ПЕРСОНАЛЯХ	36
Тарасенко А. В. ПРОЕКТУВАННЯ ВИРОБІВ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ВАРІАТИВНОГО МОДУЛЯ	40
Хмелик С. А. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ	41
Шурин О. І. ДО ПИТАННЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	42
<i>ВОРКШОПИ</i>	
Цимбал О. В. СУЧАСНІ КРЕАТИВНІ СПОСОБИ СКЛАДАННЯ СЕРВЕТОК ДЛЯ СВЯТКОВИХ БЕНКЕТІВ	46
Осіпов І.В. РЕАЛІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ З ВИГОТОВЛЕННЯ КУХОННОЇ ДОШКИ	49
ЗАХИСТ ТВОРЧИХ ПРОЕКТІВ У МЕЖАХ КОНКУРСУ ТВОРЧОЇ МАЙСТЕРНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ	53

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Брюховецька Оксана Анатоліївна

Відокремлений підрозділ «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»
м. Лисичанськ

ФУНКЦІОНУВАННЯ БЛОГОСФЕРИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАБУТТЯ ТА ПРОДУКУВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Розвиток сучасної освіти вимагає постійного пошуку нових технологій навчання, які забезпечуватимуть високий якісний показник знань студента, розвиток пізнавальних умінь, підвищення мотивації до набуття та продукування нових знань, відповідатимуть запитам покоління електронного світу й орієнтуватимуться на формування навичок ХХІ століття, зокрема креативності, критичного мислення, здатності розв'язувати проблеми, розвитку комунікативних умінь, ІКТ-обізнаності, використання медіаресурсів, медіаграмотності, інноваційності, лідерства тощо.

Інноваційний сегмент, як складовий компонент навчального процесу, є важливим в оновленні та інтенсифікації викладання навчальної дисципліни, реалізує професійне зростання викладача, сприяє залученню до світової наукової практики, інтеграції в європейський педагогічний простір, прогнозує підвищення результативності навчання на високому рівні євростандартів.

Питання шляхів реалізації інновацій в освіті перманентно відкрите, тому пропонується опис інновацій навчального закладу розкриває широкі можливості для педагога й студента, дозволяє вибудовувати нові стратегії навчання, наближені до реальних життєвих компетенцій, базується на сучасних технологіях у сфері E-learning.

Сучасна молодь вибирає той навчальний заклад, який гарантує якісну освіту. Лисичанський педагогічний коледж забезпечує якісну освіту через трансформацію навчального процесу у технологію навчання шляхом творчого застосування сучасних педагогічних технологій, удосконалення системи розвитку творчого потенціалу майбутнього педагога для його професійної самореалізації.

У ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» створено основу для формування єдиного інформаційно-освітнього середовища та здобуття сучасної, інноваційної освіти: сучасна матеріальна база, достатній рівень інформаційної культури викладачів, творче застосування у процес підготовки фахівців сучасних освітніх технологій, єдиний коледжний електронний банк навчально-методичних комплексів, фонд авторських електронних підручників та контролюючих програм з циклу професійно орієнтованих дисциплін, профільні спеціалізовані кабінети, лабораторії та кабінети-музеї, діяльність Web-сайтів коледжу.

Реалізуючи поставлені задачі коледж має власний сайт, сайт бібліотеки, кожна циклова комісія відображає новини своєї діяльності на персональний сторінках чи сайтах, а також 100% викладачів коледжу ведуть персональні блоги з навчальних дисциплін, які відповідають вимогам, містять електронний банк навчально-методичних комплексів для навчання студентів за альтернативними формами, а також можливість створити віртуальні форуми або чати.

Актуальною можливістю отримання вищої освіти за допомогою варіативних форм навчання стає дистанційне навчання. У Лисичанському педагогічному коледжі створення блогосфери розпочато 2014 року як пілотний проект, який реалізовується шляхом застосування дистанційної форми як окремої форми навчання; використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах.

Викладач коледжу на сучасному етапі розвитку суспільства є особистістю, що інтегрує в собі соціальні ролі як постачальника дисциплінарних знань, організатора і фасилітатора пізнавальної активності учнів, керівника спільної проектної діяльності, так і споживача професійно значущої і культурологічної інформації, яка гарантує розвиток особистості і активну взаємодію з професійним співтовариством.

Діяльність Лисичанського педагогічного колективу щодо запровадження у процес підготовки майбутніх учителів інформаційно-комунікаційних технологій здійснюється за напрямками:

- комп'ютеризація навчально-виховного процесу;
- опанування різних версій програми «Intel®.Навчання для майбутнього»;
- розробка авторських навчальних посібників на сучасних електронних носіях;
- використання можливостей мережі Інтернет;
- розробка курсів дистанційного навчання;
- розробка проектів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій як засобу оптимального поєднання наукової, навчальної, виховної, практичної діяльності викладача й студента.

Одним із пріоритетних напрямків забезпечення багатовекторної діяльності коледжу є створення та впровадження курсів дистанційного навчання через функціонування технології хмарних обчислень (Cloud computing). Технологію хмарних обчислень (Cloud computing) фахівці визначають як динамічно масштабовану інтернет-технологію з можливістю вільного доступу до інформаційних обчислювальних ресурсів у вигляді сервісів, що надаються за допомогою мережі.

Cloud computing – це технологія, яка надає користувачам мережі Інтернет можливість доступу до комп'ютерних ресурсів віддаленого Web-сервера та використання програмного забезпечення як онлайн-сервіса.

Світовий досвід впровадження та використання хмарних технологій свідчить про його перспективність використання і у вітчизняній системі освіти.

На сьогоднішній день, в україномовному сегменті мережі Інтернет, найбільшою популярністю серед освітян користуються сервіси хмарних обчислень наступних корпорацій: Microsoft, Google та IBM. Викладачі Лисичанського педагогічного коледжу запроваджуючи E-learning використовують ресурси віртуальної платформи Google, оскільки це дозволяє максимально ефективно організувати швидке впровадження технологій хмарних обчислень у навчально-виховні процеси, постійно удосконалюються службові сервіси хмарних технологій, а також корпорацією пропонується сучасний інструмент побудови навчальних порталів – служба Google Apps for Education. Google Apps – це набір хмарних служб, які допоможуть викладачам і студентам продуктивно працювати і спілкуватися, де б вони не знаходилися і якими б пристроями не користувалися. Прості в налаштуванні, використанні та управлінні інструменти (електронна пошта, календар, онлайнві документи та інтерактивні додатки) дозволять зосередитися на тому, що дійсно важливо.

Інноваційна діяльність кожного викладача й педагогічного колективу загалом щодо творчого застосування сучасних освітніх технологій у процес якісної підготовки майбутніх спеціалістів для освіти України неможлива без сучасної матеріальної бази.

Сучасний навчально-методичний комплекс повинен створювати навчально-методичну та технологічну базу для формування зони найближчого розвитку студентів, в якій має реалізуватися їх навчальна, пізнавальна, науково-дослідна та проектна діяльність. Інтернет-форуми, блоги, мікроблоги (твітери), вікі, відеохостінги, соціальні мережі, віртуальні ігри, проекти і світи – все це форми соціальних медіа, які можна і потрібно використовувати в якості засобів освітнього процесу. Освітні блоги можуть використовуватися як окремими викладачами, так і адміністрацією навчального закладу для повідомлення зацікавленим особам оновлюваної інформації. Викладачі можуть розміщувати в блогах обов'язкові для вивчення або додаткові матеріали для самостійної роботи студентів. Подібну інформацію можна було б розміщувати і на сайті, проте блоги мають перевагу перед сайтами – вони забезпечують можливість зворотного зв'язку через коментування блогзаписів або створення власних «дочірніх» блогів. Сьогодні блогінг належить до тих нових явищ, які мають цікаві перспективи розвитку. Важливою метою освітніх блогів є забезпечення (супровід) навчального процесу:

- обговорення спірних питань і актуальних проблем;
- обговорення прочитаного (щоб спонукати студентів письмово висловлювати свою думку);
- спільна робота над проектом студентів;
- моніторинг виконання проектів (спільних або індивідуальних).

Зокрема, блоги (мережеві щоденники) – якісне багатоцільове невичерпне джерело публікацій, читання і коментування, механізм функціонування цих та інших соціальних медіа дозволяє вести спілкування в зручному для кожного користувача режимі і з тією інтенсивністю, яка йому потрібна чи яку він може собі дозволити. Завдяки можливостям блогу викладач може окреслити зону

найближчого розвитку для студента і оцінивши ті чи інші коментарі сформулювати наступну зону.

Блоги викладачів коледжу можна розглядати як систему комунікацій виробника інформації та її реципієнтів в інтернет-просторі. Важливо пам'ятати, що інформаційно-комунікаційні технології не повинні витіснити живе слово з навчальних занять, вони мають його підкреслити, спонукати до розвитку здібностей студента, організувати думку.

Потужний інструментарій та інноваційні функціональні можливості освітніх хмар, дозволяють викладачам Лисичанського педагогічного коледжу використовувати ці технології у своїй професійній діяльності. До Вашої уваги презентація системи хмарно-орієнтованого навчання через функціонування блогосфери викладачів предметно-циклових комісій коледжу. Кожна циклова комісія має власний сайт, де у відкритому доступі розміщено адресу блогів викладачів. Блоги створено відповідно до уніфікованих вимог.

Загальні вимоги щодо матеріалів навчального блогу:

- чіткість,
- інформативність,
- доцільність,
- інтерактивність,
- мультимедійність.

Навчальний контент блогу може містити:

- авторські навчальні матеріали викладача,
- коментарі щодо діяльності студента,
- посилання на зовнішні навчальні матеріали інтернет-ресурсів,
- електронні скановані видання та електронні підручники з обов'язковим збереженням авторства,
- навчальне відео або посилання на нього.

Орієнтовна структура навчального блогу

- Передмова (коротке звернення до студентів),
- методичні рекомендації для роботи з курсом
- навчальні модулі відповідно до семестру та часу вивчення, що містять:
- Структурований зміст навчальної дисципліни
- Завдання для роботи за лекціями, виконання практичних занять та самостійної роботи
 - Зміст лекцій (за потребою)
 - Віртуальна бібліотека
 - Плани семінарських занять
 - Проектні завдання
 - Теми дискусій та порядок їх проведення
 - Модульний тест чи порядок складання контролю модуля
 - Вимоги щодо проведення екзамену чи заліку
 - Глосарій (термінологічний словник)

Методичні рекомендації до роботи з курсом.

Методичні рекомендації щодо роботи з курсом є першим джерелом інформації для студента, що працює дистанційно. Цей методичний матеріал є навігатором по засвоєнню навчального предмету.

Методичні рекомендації можуть містити:

- Коротку інформацію про навчальний курс;
- Мотивацію навчальної діяльності студента;
- Інструкцію «Як працювати з курсом»; надання інформації про те, що має вивчити студент, де знайти матеріал, коли і яким чином скласти;
- Критерії оцінювання різних видів роботи;
- Порядок спілкування з викладачем, адреси для спілкування, порядок та графік консультацій (можуть бути винесені окремо на сторінці блогу).

Структурований зміст навчальної дисципліни.

Зміст навчальної дисципліни має бути структурованим відповідно до робочої програми, семестру вивчення і навчального модуля. Зміст є обов'язковою частиною блогу викладача.

Структурований зміст надається як потижневий розклад із посиланнями на матеріали заняття та вказівкою щодо діяльності студента.

Організація навчальної роботи зі студентами здійснюється у двох напрямках – організація навчального контенту та організація інтерактивного спілкування через електронну пошту, коментарі блогу, соціальні мережі, скайп-зв'язок та ін.

Завдання для роботи на блозі обумовлюють діяльність студента за навчальним матеріалом і є основною та обов'язковою частиною контенту блогу. Вони можуть бути надані як окремо перед видом роботи, так і у самих матеріалах для роботи студента. Вони лаконічні, зрозумілі студенту щодо форми їх виконання, часу та оцінювання. Для виконання таких видів робіт як самостійна, практична та лабораторна додатково надаються інструктажі.

Контроль та облік результатів навчання

Основні види контролю: самоконтроль, вхідний контроль (наприклад, вхідне тестування перед лекцією), поточний, модульний. Облік результатів навчання студента ведеться викладачем відповідно до поточного контролю та контролю модуля в академічному журналі групи.

Отже, медіаосвіта у Лисичанському педагогічному коледжі орієнтована на свободу самовираження і права на інформацію, є інструментом підтримки демократичних поглядів викладацького складу та студентської молоді. Володіння медіаресурсами дозволять всім учасникам навчально – виховного процесу розширити рамки інформаційної грамотності та культури відповідно до сучасного рівня розвитку інформаційних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тавгень І.А. Дистанційне навчання: досвід, проблеми, перспективи / І.А. Тавгень. - Мн.: БГУ, 2003. - 218 с.
2. Чепоров В.В. Дистанційна освіта: соціально-економічний аспект // Соц.-екон. дослідж. в перехід. період. дистанц. навчання у ХХІ ст.: Щорічник наук. пр.– 2001.– Вип. 27.– С. 102-105.

РОЗВИТОК ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Якісні зміни в суспільстві, що диктують необхідність підготовки творчо мислячих людей, які володіють нестандартними поглядами на життєві проблеми, навичками дослідницької роботи, які здатні ефективно вирішувати нові завдання, вимагають розвитку в сучасних школярів творчого потенціалу, здібності до творчості. Сучасне виробництво, підприємницька діяльність вимагають не простих виконавців, а працівників, які творчо ставляться до своєї роботи. Проте, як відомо, творче ставлення не виникає саме по собі – його необхідно виховати. Отже, необхідно домагатися, щоб у процесі трудового навчання й виховання учні не тільки набували певних практичних умінь і навичок, а й готувалися бути раціоналізаторами своєї праці.

Розвинути технічну творчість учнів на уроках трудового навчання неможливо без добре оснащених шкільних майстерень. Трудове навчання учнів у школах необхідно будувати, ураховуючи реальні прийоми й методи праці на сучасних промислових підприємствах. Сучасне ж виробництво зі швидкими темпами технічного прогресу, упровадженням механізації й автоматизації прогресивної технології, наукової організації праці не можна уявити без використання різноманітних пристосувань.

У технічній системі сучасного промислового виробництва пристосування не тільки слугують обов'язковою важливою ланкою, але й в окремих випадках визначають і кінцевий результат праці. У сучасному виробництві щодня використовуються різні пристосування, постійно вдосконалюються, створюються нові, більш зручні й продуктивні. Тому учнів на уроках трудового навчання необхідно ширше знайомити з проектуванням, виготовленням і, що особливо важливо, з використанням пристосувань у продуктивній праці в шкільних майстернях.

Проблема розвитку технічної творчості учнів на уроках трудового навчання за допомогою проектування і виготовлення пристосувань була дуже актуальною у 70-80-роках ХХ століття. Цій проблемі активну увагу приділяли такі вчені, як Ю. Афіногенов [1], Д. Тхоржевський [2]. Останнім часом ця проблема зовсім не розглядається, причиною цьому є дуже слабка матеріальна база більшості шкіл України. Окремі погляди на цю проблему можна побачити тільки у працях В. Сидоренка [3].

Тому ми вирішили розглянути деякі педагогічні і методичні аспекти цієї проблеми у нашій роботі.

У промисловості використовують різні пристосування, які застосовуються як для ручної обробки матеріалів, так і для механічної обробки на верстатах.

Найбільш поширені пристосування для механічної обробки, призначені

для установки й закріплення деталей і інструмента. Вони дозволяють обробляти заготовки без розмітки із заданою точністю, забезпечити необхідне положення заготовки щодо ріжучого інструмента, обробляти одночасно кілька заготовок. Крім того, пристосування дають можливість підвищити продуктивність праці за рахунок зменшення часу на допоміжні роботи, розширюють технологічні можливості верстатів, поліпшують якість продукції, забезпечують безпеку праці працюючих.

На уроках трудового навчання також необхідно використовувати різні пристосування, які будуть сприяти покращенню якості виробів, підвищенню рівня культури праці, формуванню уявлення про сучасне виробництво.

Свого часу шкільні майстерні були оснащені пристосуваннями для гнуття, різання, клепання металу, заточування інструментів. У столярній майстерні добре себе зарекомендували пристосування для розмічання, стругання, пиляння, розмічання шипів тощо.

Використання пристосувань на уроках трудового навчання з точки зору навчально-виховних завдань є особливо ефективним, якщо до проектування і виготовлення пристосувань долучаються учні.

Участь школярів у проектуванні пристосувань формує в них елементи технічної спостережливості, розвиває прагнення до раціоналізації й винахідництва. У процесі виготовлення пристосувань учні набудуть гарних трудових навичок й умінь. Крім того, створення пристосувань зміцнить матеріальну базу шкільних майстерень, дозволить значно розширити технологічні можливості наявного устаткування.

Необхідність проектування й виготовлення пристосувань залежить від наявності, виду та стану устаткування, а також від кількості, розмірів, форми й точності деталей, що оброблюють. При цьому треба прагнути, щоб пристосування були прості у виготовленні, зручні та безпечні в експлуатації.

При розробці пристосувань у шкільних майстернях найчастіше визначальною є не економічна, а педагогічна доцільність виготовлення тих чи інших пристосувань. Перед учителем повинно стояти завдання навчити школярів навичкам проектування й показати переваги використання пристосувань.

Багато шкільних майстерень сьогодні практично не використовують пристосування. Однак досвід ряду шкіл показує, що застосування різних пристосувань дозволяє успішно вирішувати багато завдань трудового навчання й виховання: механізувати ряд технологічних операцій, розширити технологічні можливості наявного устаткування, підвищити культуру праці учнів, зробити заняття цікавими й привабливими. Школи в результаті планомірного виготовлення необхідних пристосувань можуть розширити матеріальну базу своїх майстерень.

Залучення школярів до розробки та виготовлення пристосувань можливо тільки в тому випадку, якщо ця робота буде добре продумана і спланована. Пристосування, що проектуються повинні бути пов'язаними з тими об'єктами, які будуть виготовлятися в шкільній майстерні на уроках трудового навчання або у позаурочний час. При виборі об'єктів праці необхідно керуватися

навчальними програмами з трудового навчання й урахувати оснащеність шкільних майстерень. Перспективне планування дає можливість перетворити роботи з виготовлення пристосувань у цікаву, творчу спільну діяльність учителя й учнів протягом навчального року. У плані заняття, на якому учні будуть виготовляти деталі пристосувань, необхідно вирішити питання раціональної організації роботи. Залежно від складності пристосування організаційні форми занять у шкільних майстернях різні.

На першому занятті з виготовлення пристосування учнів необхідно ознайомити з його призначенням, конструкцією, особливістю експлуатації, із кресленнями й технологічними картами на складальні одиниці й деталі пристосування. При цьому необхідно показати економічну доцільність його застосування, розкривати зв'язок конструктивних і технологічних особливостей із пристосуваннями, що вже є в майстерні.

Успіх організації занять з виготовлення пристосувань залежить від професійної підготовки вчителя й технічної підготовки учнів.

Таким чином, у шкільних майстернях педагогічно й економічно доцільно використовувати пристосування: для одержання високоякісних виробів, при виконанні найбільш трудомісткої чи складної операції, для розширення технологічних можливостей верстатів, для демонстрації переваг механізації праці, для підвищення рівня культури праці, для формування уявлення про сучасне виробництво.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афиногенов Ю. Г. Приспособления для школьных мастерских и УПК / Ю. Г. Афиногенов, Э. Д. Новожилов, В. Г. Уланов. — М. : Просвещение, 1981. — 176 с.
2. Методика трудового обучения с практикумом / под ред. Д. А. Тхоржевского. — М. : Просвещение, 1987. — 447 с.
3. Сидоренко В. Вплив соціально-економічних процесів у суспільстві на визначення підходів до трудового навчання школярів / Віктор Сидоренко // Трудова підготовка в закладах освіти. — 2010. — № 7—8. — С. 3—7.

Гусак Наталія Володимирівна, к.п.н.
Красноармійське педагогічне училище
м. Красноармійськ

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Формування конкурентоспроможності майбутнього спеціаліста тісно пов'язано з педагогічними проблемами пошуку технологій, умов, механізмів цього процесу, який спрямований на розвиток особистісних якостей, реалізацію потенціалу і здібностей людини.

Неможливо досягти високого рівня професійних знань, якщо студент не усвідомлює перспектив вивчення певного предмету чи циклу предметів та їхньої ролі у формуванні професійної компетентності.

Відповідно до навчального плану Красноармійського педагогічного училища, практична підготовка студентів з практикуму в навчальних майстернях здійснюється з 2 курсу.

Програма практикуму в навчальних майстернях чітко регламентує час, відведений на вивчення теоретичного матеріалу (не більш 15-20% навчального часу). Обмеженість у часі цілком зрозуміла. При достатній шкільній підготовці студенти можуть технічні відомості в основному вивчати самостійно. Більшість часу відводиться на проведення практичної частини практикуму, що створює умови для вирішення головних завдань цих дисциплін.

Під час проведення практичної частини заняття студенти привчаються раціонально планувати свою роботу, добирати необхідні пристрої та інструменти, організовувати робоче місце, підвищувати продуктивність праці. Для формування життєвої компетентності, розвитку творчих здібностей студенти повинні розв'язувати технічні задачі, розробляти конструкції та технології виготовлення виробів, знайомитись з сучасними досягненнями техніки й технологій. Студенти також набувають навичок самоконтролю, самооцінки, колективного аналізу типових помилок, роботи з довідковою літературою і технічною документацією.

На практичних заняттях формуються уміння і навички студентів самостійно розробляти технологічні карти на вироби, що виготовляються. Звісно, що успіх цієї роботи передусім залежить від рівня графічної та технічної освіченості студентів, а також технологічної підготовки у школі. На жаль, слабка графічна та трудова підготовка у школі суттєво ускладнює студентам проходження практикуму в навчальних майстернях, оскільки програма практикуму складена з урахуванням програми трудового навчання середньої загальноосвітньої школи. У випадку, коли базові знання недостатні, студенти повинні поповнювати їх самотужки під час навчання. Відповідно недоліки шкільної підготовки неминуче призводять до втрат навчального часу.

Щоб успішно розвивати пізнавальні процеси у навчальній діяльності, необхідно шукати більш сучасні засоби і методи навчання. Звичайно, використання комп'ютера з його величезними універсальними можливостями і є одним з таких засобів.

Застосування інтерактивних технологій здійснюється не тільки під час теоретичної а й практичної підготовки.

У процесі навчання і формуванні професійно компетентного майбутнього вчителя трудового навчання важливе місце займає проектно-технологічна діяльність як особистісно орієнтована система організації розв'язання проблем, пов'язаних із підвищенням якості трудового навчання, переорієнтації навчального процесу на особистість.

Основна мета такого навчання – гармонійне формування і всебічний розвиток особистості, повне розкриття її творчих сил, набуття власного „Я”, неповторної індивідуальності.

Результатом проектно-технологічного навчання є захист студентами 4 курсу (обслуговуючої праці) екзамену з додаткової кваліфікації. Протягом останнього семестру дівчата виконують кваліфікаційну роботу відповідно висунутих викладачами вимог з дотриманням умов проектної технології. Презентують і захищають свою роботу членам державної кваліфікаційної комісії.

Отже, нові підходи до еволюційних змін змісту трудового навчання в загальноосвітній школі викликають необхідність вирішення багатьох проблем у формуванні особистості майбутнього вчителя трудового навчання, який готовий до реалізації основних засад Державного стандарту освітньої галузі «Технології».

Сучасний учитель трудового навчання має бути мобільним, готовим до стрімких змін у змісті технологічної підготовки, здатним швидко переорієнтуватися на викладання будь-якого нового профілю трудового навчання в старшій школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державні стандарти базової і повної середньої освіти. Освітня галузь "Технологія". Проект (Витяги) // Трудова підготовка в закладах освіти. - 2003. - № 1. - С.11-14.
2. Коберник О.М. Проектно-технологічна система трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. - 2003. - № 4. - С.8-12.
3. Тхоржевський Д.О., Курок В.П. Про підготовку вчителя трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. - 2000. - № 4. - С.6-7.
4. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. - 4-е вид., перероб. та доп. - К.: РНЦ Дініт, 2000. - Частина 1. Теорія трудового навчання. - 248 с.
5. Чепок В.І. Проблемаам трудового навчання і креслення - належну увагу на державному рівні // Трудова підготовка в закладах освіти. - 2002. - № 2. - С.3-5.

Дегтярьов Дмитро Валентинович
Красноармійське педагогічне училище
м. Красноармійськ

ВИКОРИСТАННЯ ЕВРИСТИЧНИХ МЕТОДІВ ПРИ ВИРІШЕННІ ТВОРЧИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАДАЧ

Кожен із нас у своєму житті зустрічав людей, які вражали нас надзвичайно розвинутою уявою, оригінальними та несподіваними

судженнями, ідеями, які властиві високорозвиненому інтуїтивному мисленню. Таких людей ми, як правило, називаємо творчими. А здатність до генерування нових ідей є однією з найважливіших ознак творчої особистості. Якщо всі відомі методи рішення творчих задач розподілити за ознакою домінування логічних чи евристичних (інтуїтивних) процедур і відповідних їм правил діяльності, то можна виділити дві великі групи методів:

а) логічні методи - це методи, у яких переважають логічні правила аналізу, порівняння, узагальнення, класифікації, індукції, дедукції і т.д.;

б) евристичні методи - це організація активного пошуку рішення пізнавальних завдань, висунутих у процесі навчання або самостійно сформульованих під керівництвом викладача або на основі евристичних вказівок і програм.

Метою написання статті є вивчення та аналіз використання евристичних методів при вирішенні творчих технічних задач та вивчення їх впливу на розвиток творчих здібностей студентів.

Метод і термін «**мозковий штурм**», чи «мозкова атака», запропоновано американським вченим А. Ф. Осборном (за основу узятий варіант евристичного діалогу Сократа). Евристичний діалог «мозкової атаки» базується на ряді психологічних і педагогічних закономірностей, але перш ніж їх сформулювати, варто коротко зупинитися на тих теоретичних передумовах, якими керувалися творці цього методу. Винахідниками було відзначено, що колективно генерувати ідеї ефективніше, ніж індивідуально. У звичайних умовах творча активність людини часто стримується явно і не явно існуючими бар'єрами (психологічними, соціальними, педагогічними і т.д.).

Метод евристичних питань відомий також як метод «ключових питань». Метод евристичних питань доцільно застосовувати для збору додаткової інформації в умовах проблемної ситуації чи упорядкування вже наявної інформації в самому процесі рішення творчої задачі. Евристичні питання служать додатковим стимулом, формують нові стратегії і тактики пошуку. Не випадково в практиці навчання їх також називають «навідними запитаннями», тому що вдало поставлене педагогом питання наводить учня на ідею рішення, правильного відповіді. Евристичним питанням приділяв багато уваги американський математик і педагог Д. Пойя. Варто помітити, що евристичні питання широко використовував у своїй науковій і практичній діяльності ще давньоримський філософ Квінтіліан. За його рекомендаціями, для збору досить повної інформації про яку-небудь подію треба поставити перед собою наступні сім ключових (евристичних) питань і відповісти на них: хто? що? навіщо? де? чим? як? коли?

Метод багатомірних матриць серед дослідників і винахідників також відомий як метод «морфологічної шухляди» чи метод «морфологічного аналізу». Найбільш повне обґрунтування і практичне застосування цей метод одержав при розробці системи реактивних двигунів швейцарським ученим Ф. Цвікі. Спираючись на цей метод, Ф. Цвікі придумав безліч винаходів. Аналізуючи проблеми, які найчастіше стоять перед дослідниками чи винахідниками, науковець розділив їх на три великих класи:

- проблеми, для рішення яких можна використовувати порівняно невелике число уже відомих елементів;
- проблеми, для рішення яких потрібно використовувати ще невідомі нові елементи;
- проблеми великих чисел.

Метод вільних асоціацій. Неодноразово відмічено, що результативність творчої діяльності на етапі генерування нових ідей істотно підвищується, якщо широко використовувати все нові і нові асоціації, які у підсумку породжують по-справжньому продуктивні ідеї рішення проблеми. У процесі зародження асоціацій устанавлюються неординарні взаємозв'язки між компонентами проблеми та елементами зовнішнього світу, включаючи компоненти колишнього досвіду творчої діяльності осіб, які беруть участь у колективному рішенні проблеми, творчої задачі. Принципи, на які варто спиратися в процесі застосування цього методу:

- вільних асоціацій;
- антиконформізму;
- відстроченого критичного аналізу.

Метод інверсії (у психології його іноді називають «методом звертання») являє собою один з евристичних методів творчої діяльності, орієнтований на пошук ідей рішення творчої задачі в нових, несподіваних напрямках, найчастіше протилежних традиційним поглядам і переконанням, що диктуються формальною логікою і здоровим глуздом. Винахідники давно звернули увагу на те, що часто в ситуаціях, коли логічні прийоми, процедури мислення виявляються марними і заходять у тупик, природно припустити, що оптимальною є принципово протилежна альтернатива рішення. Наприклад, ведеться пошук міцності виробу, і для цих цілей прагнуть збільшити його вагу, конструкцію роблять суцільнометалевою, у той час як кращих результатів удасться досягти шляхом рішення задачі в протилежному напрямку, наприклад зменшити вагу конструкції, зробивши її полою.

Отже, можна зробити наступні висновки, що правила рішення творчих задач також часто називають евристичними правилами, а окремо узяте правило, прийом рішення творчої задачі називають евристикою. Про продуктивність евристик і евристичних правил у рішенні творчих задач добре знають винахідники і раціоналізатори. Однак, і вони часто їх використовують стихійно. А це надзвичайно ускладнює їх практичне застосування. Тому навчання рішення творчих задач і в шкільній, і у вузівській практиці в основному здійснювалося методом проб і помилок, тобто далеко не кращим чином. Правда, як у вітчизняній практиці в роботах Г.С.Альтшуллера, Г.Я.Буша, так і в закордонній практиці є серйозні спроби описати ці методичні рекомендації в застосуванні до винахідників, наприклад, методу "мозкового штурму", метод синектики й ін. Але ці методичні рекомендації, якщо їх сформулювати у виді правил, можуть знайти саме широке застосування у організації технічної творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Селевко, Г.К. Сучасні освітні технології: Навчальний посібник для педагогічних вузів та інститутів підвищення кваліфікації - М.: Народна освіта, 1998. - 255с.
2. Хуторский, А.В. Эвристическое обучение: теория, методология, практика. Научное издание - М.: Международная педагогическая академия, 1998. - 266 с.

Демченко Павло Євгенович

Відокремлений підрозділ «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»
м. Лисичанськ

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛИСИЧАНСЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ

Вчитель технологій покликаний реалізувати педагогічні задачі, інноваційні освітні технології, запроваджувати основні засади Державного стандарту освітньої галузі «Технологія». Професійна підготовка майбутніх вчителів, зокрема вчителів технологій, має опиратись не тільки на ті форми навчання, які формують знання, уміння і навички, а й ті, що створюють умови для формування у студентів здатності до самостійного прийняття рішень, творчого вирішення нестандартних і нетипових завдань, високої професійної мобільності.

Під керівництвом досвідчених педагогів Лисичанського педагогічного коледжу проектно-технологічна діяльність студентів організовується в процесі вивчення дисциплін професійно-орієнтованого циклу та предметів додаткової спеціалізації «Керівник гуртка технічної творчості». Студенти вчать організовувати власну конструкторсько-технологічну діяльність, набувають вмінь та навичок створення складних техніко-технологічних проектів. Це сприяє розвитку педагогічної, дизайнерської, конструкторської, технологічної творчості майбутніх педагогів. Вироби студентів передбачають не шаблонне, а творче застосування знань на практиці. Відбувається формування вмінь і навичок виконувати технологічні операції, розвиток критичного мислення, уваги, уваги студентів. Творчі проекти студентів представлені у виставці «Майбутньому України присвячуємо нашу творчість»

Щорічно творча студентська молодь бере участь у різноманітних міських, обласних та Всеукраїнських конкурсах науково-технічної творчості, олімпіадах зі спеціальності «Технологічна освіта» та інших науково-методичних заходах. В 2015-2016 навчальному році студенти спеціальності взяли участь у Всеукраїнському конкурсі «Створення ілюстрацій до творів великих геніїв – Т.Г.Шевченка, І.Я.Франка, Лесі Українки» (м. Переяслав-Хмельницький), в обласному етапі Всеукраїнського конкурсу дитячого

малюнка «Охорона праці очима дітей».

Якісна професійна підготовка майбутніх фахівців технологічної освіти неможлива без наявності відповідної матеріально-технічної бази. Навчальні майстерні коледжу містять у собі різноманітні навчальні кабінети та лабораторії: кабінети ручної та механічної обробки металу та деревини, лабораторія технологічної освіти та кабінети окремих методик. Кабінети обладнані виробничим устаткуванням, верстатами та інструментом для роботи, які відповідають вимогам щодо кваліфікаційної підготовки майбутніх фахівців.

Інформаційну складову професійної компетентності майбутніх педагогів забезпечує створене в коледжі **інформаційно-комунікаційне середовище** на всіх етапах підготовки майбутніх фахівців:

1. Використання авторських електронних підручників, що дає можливість кожному студенту індивідуалізувати свій процес навчання, здійснювати самоконтроль, бути не пасивним спостерігачем, а активно здобувати знання і оцінювати свої можливості.

2. Використання авторських навчально-виховних проектів із застосуванням ІКТ. Зокрема, були розроблені проекти «Майстерня творчості», «Майстри декоративно-прикладного мистецтва» та «Українські народні ремесла» в межах програми національно-патріотичного виховання «Скарби твої безцінні, Україно!».

3. Розроблений авторський електронний проект «Нашого цвіту по всьому світу» в межах Програми національного виховання молоді «Бренд. Україна».

4. Участь студентів в тренінгу за програмою «Intel - Навчання для майбутнього», який без сумніву допоможе майбутнім фахівцям технологічної освіти ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології у навчальному процесі для формування в учнів навичок 21 століття, для покращення результатів навчання за допомогою проведення досліджень, комунікації, взаємодії, застосування ефективних стратегій тощо.

5. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі вивчення дисциплін професійно-орієнтованого циклу, зокрема, використання комп'ютерної програми «КОМПАС» при вивченні курсу «Технічне креслення», володіння якою дозволяє студентам здійснювати моделювання процесів або явищ, які вивчаються.

6. Забезпечення якісного функціонування віртуальної платформи викладання предметів (блогосфери), що дозволяє покращити комунікацію між викладачем і студентами та реалізувати завдання дистанційного навчання.

7. Викладачі загальнотехнічних дисциплін 2015-2016 навчального року стали лауреатами XII Всеукраїнського конкурсу Microsoft "Учитель - новатор" та пройшли курси сертифікації викладачів дистанційного навчання e-Tutor на основі оригінального курсу, розробленого Університетом Анкари за підтримки Центру інноваційних методів навчання, Школи менеджменту і права Цюрихського Університету прикладних наук в рамках проекту інституційного партнерства Швейцарського національного наукового фонду.

8. Матеріали викладачів циклової комісії загальнотехнічних дисциплін

увійшли в загальний звіт, який подано до участі у VII Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2016». В цьому конкурсі від коледжу було представлено проект в номінації «Використання комплексу сучасних засобів ІКТ, програм і рішень для підвищення якості освіти», який удостоєно золотої медалі цього престижного заходу.

Але не варто зупинятися, перспективними напрямками роботи викладачів циклової комісії в контексті прикладної підготовки майбутніх фахівців технології ми вбачаємо навчання студентів сучасним технологіям обробки матеріалів. Але поряд з цим вже сьогодні виникає проблема невідповідності рівня матеріально-технічного, інформаційного забезпечення загальноосвітніх та позашкільних закладів із змістом підготовки фахівців технологічної освіти в коледжі. Шкільні майстерні в недостатній мірі оснащені необхідним обладнанням, інструментами та матеріалами, що не тільки знижує але й взагалі унеможлиблює реалізацію мети освітньої галузі «Технологія». Частково цю проблему можна розв'язати, реалізуючи варіативні модулі шкільної програми.

Актуальним інструментом реалізації дистанційної форми навчання в Україні та світі є розробка та впровадження масових відкритих он-лайн курсів і змішаного навчання. Тому викладачі циклової комісії загальнотехнічних дисциплін вбачають перспективним поєднання сервісів хмарних технологій з системами управління навчанням на базі платформи MOODLE. Пропонований опис інновацій навчального закладу розкриє широкі можливості для педагога й студента щодо впровадження нових стратегій навчання наближених до реальних життєвих компетенцій, що в свою чергу забезпечить високий якісний показник знань майбутнього фахівця

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: Навч.- метод. посібник / За заг. ред. О.М. Коберника, Г.В. Терещука. — Умань: СПД Жовтий, 2008. – 212 с.

Динюк Богдан Анатолійович
Рівненський державний гуманітарний університет
науковий керівник:
д.п.н., проф. Руденко Володимир Миколайович

ПРОБЛЕМНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ЗАГАЛьНОВИРОБНИЧИХ УМІНЬ В УЧНІВ НА ЗАНЯТТЯХ ПРОФІЛЮ «ДЕРЕВООБРОБКА»

Реалізація концепції профільного навчання у старшій школі створює можливості для врахування індивідуальних особливостей учнів. У процесі навчання учні ознайомлюються із виробничим середовищем, засвоюють основи сучасних і перспективних технологій обробки матеріалів; створюються

передумови для реалізації здібностей та інтересів школярів у сфері технологічної діяльності, для самореалізації та професійного самовизначення. Одним із шляхів вирішення даного завдання є удосконалення форм методів навчання та впровадження в навчальний процес новітніх освітніх технологій.

У педагогіці фігурують певні підходи до вибору методів навчання залежно від різного поєднання конкретних обставин і умов перебігу навчального процесу. Метод, що моделює процес продуктивного мислення спрямованого на відкриття учнями нових знань і способів дій, називають проблемним. Класифікація проблемного навчання залежить від основних цілей, які ставляться вчителем для урізноманітнення та вдосконалення навчального процесу за рахунок активізації учнів [1].

Сутність та зміст проблемного навчання становлять: методи, прийоми, організаційні форми та засоби доцільного використання навчальних проблемних ситуацій, розв'язання навчальних проблем і задач [2]. Вказані проблемні методи спрямовані на формування в учнів загальнонавчальних та спеціальних знань та вмінь в процесі вивчення профілю «Деревообробка».

Оскільки діяльність людини, як правило, складається з цілої низки різних дій, уміння їх виконувати також складається з низки часткових загальнонавчальних умінь. На основі знань і трудових навичок в межах конкретної професійної діяльності формуються загальнонавчальні вміння. Психологічною основою загальнонавчальних умінь є розуміння взаємозв'язків між метою трудової діяльності, умовами і способами її виконання. Загальнонавчальні вміння сприяють розвитку самостійності, активності, гнучкості мислення, відповідальності і є фундаментом для розвитку творчих здібностей учнів [4].

Розглянувши сутність та методи формування умінь в учнів нами були виокремлені загальнонавчальні вміння на основі аналізу програми профілю «Деревообробка»: вміння планувати проектування виробу з використанням евристичних методів, вміння організувати своє робоче місце при проектуванні виробу з використанням евристичних методів, вміння здійснити контроль та аналіз якості спроектованого виробу з використанням елементів комбінаторики тощо.

Відповідно змісту загальнонавчальних умінь – розроблено систему проблемних запитань, завдань та задач, що сприятимуть їх формуванню.

Розглянемо приклад розв'язання задачі: виберіть форму й розміри коробочки для цвяхів, щоб вона мала об'єм 50 см³, була зручною у користуванні і для виготовлення потребувала найменшу кількість матеріалу. Для розв'язання цієї задачі треба, насамперед, встановити, якої форми (циліндричної, прямокутної чи якоїсь іншої) слід взяти виріб, щоб задовольнити поставлені вимоги. Потім визначити, при яких розмірах поверхня коробочки буде найменшою. Для полегшення розв'язання доцільно виділити дві навчальні проблеми: 1) Як залежить площа поверхні тіла від зміни його форми? 2) Як змінюється площа поверхні тіла при зміні його розмірів?

Навчальна проблема викликає певний психологічний стан учня, який

сприяє її розв'язанню. Причому невідоме з відомим у навчальній проблемі пов'язані так, що в ході її розв'язання учень повинен «відкрити для себе» нові знання або способи дії, які невидимою ниткою пов'язані з відомим і легко приєднуються до існуючої в учня системи знань [3].

Невідоме задачі майже завжди розкриває одну сторону явища, взаємозв'язок між певними величинами. Невідоме ж навчальної проблеми завжди пов'язане з узагальненням.

Отже, в профільному навчанні використовуються різні форми проблемних методів (запитання, задачі, практичні завдання) повинні займати відповідне місце. Запитання, звичайно, найбільш універсальний і гнучкий тип навчально-пізнавальних завдань. Вони є безпосереднім стимулом продуктивної пізнавальної діяльності учнів. Своїм змістом проблемні запитання спрямовані на встановлення причиново-наслідкових зв'язків у процесах і явищах, на формування висновків тощо. Використання проблемних методів навчання впливає на розвиток загальнонавчальних умінь у учнів.

Перспективи подальших наукових досліджень ми бачимо у розробці і запровадженні в навчальний процес загальноосвітніх шкіл експериментальної методики використання методів проблемного навчання у професійній підготовці старшокласників на заняттях технологічного профілю «Деревообробка».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зайченко І. В. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / І. В. Зайченко – [2-е вид.]. – К.: «Освіта України», «КНТ», 2008. – 528 с.
2. Івченко Г. П. Проблемне навчання, як провідний метод розвиваючого навчання / Г. П. Івченко // Управління школою. – 2005. – №16-18. – С. 62-69.
3. Кравченко Т. Г. Проблемне навчання – основа розвитку здібностей учнів / Т. Г. Кравченко // Управління школою. – 2004. - №4. – С. 2-5.
4. Милерян Е. А. Психология формирования общетрудовых политехнических умений / Е. А. Милерян. – М. : Педагогика, 1973. – 300 с.

Живага Тетяна Олександрівна
Лисичанська ЗОШ І-ІІІ ступенів №4
м. Лисичанськ

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ ПРАЦІ

Зазвичай зацікавленість учнів будь-яким предметом напряму сприяє міцному запам'ятовуванню навчального матеріалу, що, в свою чергу, відображується в оцінках більш високого рівня. Враховуючи темперамент учнівського колективу та специфіку предмету підходи до навчання та

побудови уроку праці повинні містити методи, що мають одночасний в більшій чи меншій мірі аудіо, візуальний та кінестетичний вплив на учня. Тобто «розкажи, покажи, дай зробити або потримати в руках». І ця вимога до самого вчителя обов'язкова, бо вчитель, який вміє зв'язно розповісти про виріб, сам його швидко та якісно зробити на очах у дітей, без побоювань, що його пошкодять, дати дітям для ретельного промацування, заробить собі незламний авторитет професіонала і прикладу для наслідування.

Тому підійдемо до умов, що сприяють всьому вищезазначеному.

1. Група дітей.
2. Обладнання кабінету
 - 2.1. Виставки виробів
 - 2.2. ТЗН
 - 2.3. Вміння користуватись ІКТ
3. Форми роботи

Група дітей.

До 15 учнів, але з елементарним обладнанням для уроку. Голки, нитки, тканина, тощо...

Обладнання кабінету.

Після кожної практичної роботи треба залишати кращі вироби та робити виставки. Це стимулює кращих учнів та дає приклад іншим.

В сучасному мережевому оточенні безліч роликів, презентацій, фото, методик виконання виробів, при чому є багато альтернативних речей, які можна застосовувати для супроводження сучасного стандарту з навчання праці. Маючи в своєму розпорядженні ноутбук або більш-менш сучасний телевізор можна робити яскраве супроводження уроку.

Але, щодо вмінь користуватись ІКТ. Проблема стоїть не стільки в технічних можливостях вчителя, скільки в доцільності та дозуванні ІКТ. Бо іноді вчитель перетворює урок праці в урок інформатики або кінозал, що зводить нанівець одну з основних функцій уроку праці - розвиток дрібної моторики рук.

Одну з форм доцільного використання ІКТ на уроці праці, де учень спостерігаючи, працює власноруч за аналогією можна організувати при вивченні розділу «Конструювання та моделювання одягу» (8 клас) за допомогою програми «Red café dShape». Цей редактор одягу призначений для автоматичної побудови викрійок одягу і подальшого їх редагування. Програма дозволяє працювати з кресленням на рівні ліній, точок, об'єктів, відкриваючи широкі можливості моделювання, редагування викрійок. Великий вибір інструментів для роботи з кресленнями в змозі вирішити будь-які ваші завдання. У програму включені редактор розмірних баз, редактор скриптів, що дозволяє створити власні методики побудови одягу з урахуванням всіх необхідних вимог

**Кривошина Богдан Михайлович, к.і.н.,
Дутка Андрій Володимирович, Ошурко Ігор Степанович**
КЗ Львівської обласної ради
«Бродівський педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича»
м. Броди

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Головною метою трудового навчання є формування технологічно освіченої особистості, підготовленої до самостійного життя і активної перетворювальної діяльності в умовах сучасного високотехнологічного, інформаційного суспільства для реалізації творчого потенціалу учнів. Це вимагає внесення змін у зміст і методику підготовки майбутнього вчителя трудового навчання, формування готовності педагога до інноваційної педагогічної діяльності.

Одним із шляхів досягнення мети є запровадження в навчальний процес вивчення загальнотехнічних дисциплін інноваційних технологій навчання. Це вказує на актуальність проблеми практичної підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності на уроках та у позаурочний час.

На основі аналізу наукових досліджень можна простежити, що питання підготовки майбутнього вчителя трудового навчання до організації пізнавальної діяльності учнів за допомогою інноваційних технологій, на нашу думку, залишається недостатньо дослідженою.

У своїй педагогічній діяльності викладачі загальнотехнічних дисциплін досліджують процес формування готовності майбутніх вчителів трудового навчання до інноваційної діяльності засобами інноваційних педагогічних технологій.

З метою формування знань у студентів теоретико – методичних основ проектної технології навчання, на лекціях з методики трудового навчання, викладачі Дутка А.В., Проскурякова С.П., Гарбузова Н.В. акцентують увагу на сутності проектної технології і генезису використання методу проектів у навчальному процесі; детально характеризують етапи проектно-технологічної діяльності і методи проектування; розкривають особливості уроку трудового навчання в умовах проектно-технологічної діяльності і процес діагностування навчальних досягнень учнів під час впровадження проектної технології.

Проектна технологія реалізується також в процесі роботи студентів над курсовими роботами. Дієву допомогу у діяльності студентам надають методичні рекомендації для написання курсових робіт з курсу “Теорія і методика трудового та професійного навчання” в педагогічних закладах I-II рівня акредитації, які розробили керівники Дутка А.В. і Проскурякова С.П..

Грунтовно оволодіти вміннями і навичками роботи над творчим проектом виготовлення виробу і побудови навчального процесу під час пробної практики з використанням проектної технології допомагають «Методичні

рекомендації для роботи над творчим проектом виготовлення виробу», які розробили викладачі Дутка А.В. і Ошурко І.С.

Незважаючи на те, що інтерактивні технології досить широко висвітлюються в науковій літературі, поза увагою дослідників залишаються практичні основи їхнього впровадження у навчальний процес в загальноосвітній школі, а особливо у вищій школі. Потребують більш ретельного розгляду саме методичні та технологічні особливості використання інтерактиву.

У своїй практиці викладачі Метко А.Б., Грушкевич О.П., Ошурко І.С., Ошурко В.І., Гарбузова Н.В., Кобилянський Р.А., Дутчак Я.П. успішно використовують інтерактивні технології колективно-групового навчання («мікрофон», «незакінчені речення», «мозковий штурм», «коло ідей»), а також технології кооперативного навчання («робота в парах», «карусель», «дерево рішень» та інші) для планування процесу виготовлення виробів, під час оцінювання процесу і об'єкту технологічної діяльності, для вибору оптимальної конструкції виробу, аналізу конструкції машин і механізмів тощо.

Викладач Дутка А.В. описав досвід застосування інтерактивного навчання у статті «Формування готовності майбутніх вчителів трудового навчання до інноваційної педагогічної діяльності під час вивчення інтерактивних технологій навчання».

Вміння викладачів Ошурка І.С., Дутчака Я.П., Метка А.Б., Грушкевича О.П., Проскурякової С.П., Гарбузової Н.В., Кобилянського Р.А. визначати і враховувати психофізіологічні, пізнавальні і мотиваційні особливості студентів дозволяють забезпечувати індивідуалізацію та диференціацію навчання під час вивчення столярної і слюсарної справи, українських народних ремесел, моделювання, ОШВ та ХОМ, а саме: при підборі різномірівневих завдань для виконання практичних робіт з виготовлення виробів за вибором (декоративних скриньок, тарілок, рамок, одягу різних фасонів); проектуванні та виготовленні моделей ретроавтомобілів, парусників, кордових пілотажних моделей літаків, копії паровоза, пристроїв для різання пінопласту і склеювання рамок, діючої моделі комбінованого верстата для обробки деревини та ін.

На відділенні «Технологічна освіта» ведеться клопітка індивідуальна робота з студентами.

Викладачі Дутка А.В. і Кобилянський Р.А. організували та провели студентські теоретичні конференції на теми: «Нанотехнології: сьогодення і перспективи» і «Українська інженерна думка у світових технологіях».

Викладач Метко А.Б. підготував студента Сороківського А. до участі у Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми технологічної та професійної освіти: досвід і перспективи» у м. Умань.

Оптимальне поєднання активних та інтерактивних методів навчання, індивідуалізації і диференціації навчання під час аудиторних занять, пробної і переддипломної педагогічних практик засвідчує результативність

формування операційної складової професійної компетенції майбутніх вчителів трудового навчання. Доповненням до зазначеного є здобуття нашими студентами (Круткевич О., Ходань В., Кулявець М., Гузюк Н., Карпало Н.) призових місць на Всеукраїнській студентській олімпіаді з технологій.

Важливу роль у формуванні пізнавальних можливостей студентів відіграє володіння викладачами інформаційно-комунікаційними технологіями навчання.

Краще оволодіти прийомами виконання геометричних побудов, від оформлення креслень до побудови різноманітних зображень на них, допомагає застосування динамічних електронних плакатів для занять креслення, які розробив Ошурко В.І.

За допомогою графічних редакторів Photoshop і Stitch Art Easy викладач Ошурко І.С. навчає студентів обробляти зображення і перетворювати їх у схеми для вишиття, художнього випалювання і різблення, а за допомогою програми PlaCard друкувати необхідні композиції у натуральному масштабі.

Особливе місце у позакласній роботі на відділі займає проведення виставок виробів студентів з ХОМ, які організують викладачі Ошурко І.С., Метко А.Б., Ошурко В.І., Проскурякова С.П., Гарбузова Н.В. та ін.

Викладач Ошурко І.С. організував виставку творчих робіт студентів з декоративно-прикладного мистецтва, присвячену 200-літтю Т. Г. Шевченка «Тарас Шевченко- художник. Погляд з 21 століття» у Червоноградській філії Львівського музею історії релігії, на філософсько - богословському факультеті українського католицького університету у м. Львові в Івано-Франківському університеті права імені короля Данила Галицького.

Також викладач активно керує авторською школою різьбярства. Вироби школи систематично експонуються на міських, районних, обласних виставках творів ужиткового мистецтва. Схвальні відгуки відвідувачів отримали роботи школи у виставкових залах Українського дому у Франкфурті на Майні (Німеччина), у містах Перемишлі і Стрижеві (Польща).

Представлені на виставці вироби дають можливість ознайомитися з результатами комплексних практичних робіт гуртківців за весь період навчання у нашому закладі.

Такий підхід до організації позакласної роботи дозволяє формувати вміння у студентів застосовувати набутий досвід позакласної роботи в школі.

Важливу роль у формуванні операційно-технологічного компоненту професійної педагогічної компетенції викладачів відіграє обмін досвідом і вивчення сучасного передового педагогічного досвіду.

Викладач Дутчак Я.П. і його вихованці брали активну участь у обласному семінарі методистів позашкільних закладів науково-технічної творчості учнівської молоді, у співпраці з Бродівським районним центром науково-технічної творчості провів семінар – зустріч студентів з майстрами авіамодельного спорту, чемпіонами світу і Європи Андрієм Умрихінім і Тарасом Мухою, а також з головою федерації ракетомодельного спорту у Львівській області, кандидатом у майстри спорту Карплюком І.С.

Велике значення в обміні досвідом і формуванні операційно-технологічного компоненту професійної педагогічної компетенції вчителя відіграє проведення занять - майстер класів для вчителів і учнів району, які проводили викладачі Метко А.Б. і Ошурко І.С.

Повсякденна клопітка, цілеспрямована робота викладачів над удосконаленням володіння інноваційними навчальними технологіями, ефективними методами навчання і способами педагогічної взаємодії - ось шлях формування готовності майбутніх вчителів трудового навчання до інноваційної педагогічної діяльності.

Лазаренко Наталія Юрївна, к.п.н.,

Удовиченко Анна Анатоліївна

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

м. Слов'янськ

УМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СМАКУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ЗА НАПРЯМКОМ «КУЛІНАРНА СПРАВА» НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Формування художніх смаків людини є важливим моментом в інтенсивному засвоєнні необхідних умінь у процесі активної творчої діяльності, але й створює сприятливі умови для розвитку особистості. Система вірно сформованих смаків може стати тим ефективним джерелом впливу, яке, може, і не докорінно змінить особистість, але допоможе таким людям знайти спільну мову із зовнішнім світом. Саме це виховання є умовою і засобом формування та розвитку гарного смаку.

Формування здібностей сприймати прекрасне, які називаються естетичними уподобаннями, в чому естетика тісно пов'язана з педагогікою — естетичним і моральним вихованням, представляє серйозну проблему смаку, ще недостатньо вивчену. Тільки об'єднуючи зусилля багатьох наук (більше 20), які розглядають індивідуальні якості цього сприйняття, можна сподіватися на вирішення цього надзвичайно важливого питання.

Система художньо-естетичної освіти та виховання має відкритий характер, широкий простір для вдосконалення, відродження кращих національних культурних традицій і впровадження найсучасніших інноваційних ідей. Але необхідно, щоб нагальну потребу в кардинальних змінах у цій галузі відчули й усвідомили ти, хто навчається за напрямком кулінарна справа.

«Естетичні та художні смаки не лишаються незмінними протягом усього життя людини. Вік, життєвий шлях, багатство художнього досвіду людини шліфують і відточують її смак, а нерідко вони здатні надовго консервувати уподобання, або, навпаки, робити людину терплячою і багатогранною» [1].

Проблеми розвитку естетичного смаку та прищеплення його особистості досліджуються представниками різних галузей знання: філософів, соціологів,

істориків, психологів, педагогів. У педагогічній науці відомі різні підходи до розвитку і формування естетичного смаку учнів. Останнім часом з'явилося багато ґрунтовних вітчизняних праць. Питання розвитку естетичного смаку розглядають у дисертаційних дослідженнях Б. Івасів, Т. Лісінська (смаки молодших школярів); С. Барило, В. Баєвський, І. Казимирська (смаки старшокласників); Г. Падалка, О. Коробко (формування естетичних та художніх смаків майбутніх учителів); Л. Литвиненко (розвиток художніх смаків у процесі знайомства з різними видами мистецтва); А. Ахмедова та Т. Філіп'єва (роль естетичного виховання у формуванні і розвитку естетичного смаку); О. Ігнатович (процес формування художньо-естетичного смаку підлітків у процесі літературно-творчої діяльності); Л. Шульц (відображення дійсності в естетичному смаку); Н. Калашник (історико-педагогічна генеза формування естетичних смаків учнівської молоді в процесі навчально-виховної діяльності).

В історії естетико-філософської думки проблема смаку висвітлювалася в працях К.Гельвеція, Б.Грінченка, М.Драгоманова, І.Канта, М.Костомарова, Дж.Локка, О.Потебні, Ж.-Ж.Руссо, І.Франка, Д.Юма та інших. Питання розвитку естетичної культури, смаків у різних формах художньо-естетичної діяльності розглядали вітчизняні педагоги другої половини ХІХ та початку ХХ ст.: Х.Алчевська, О.Духнович, П.Каптерєв, С.Русова.

Проблеми естетичного виховання розвитку і формування естетичного смаку розкриті у працях вітчизняних науковців (І. Донецької, С. Долуханова, А. Зися, Н. Калашник, М. Киященко, І. Лазарєва, Н. Лейзерова, В. Мозгота, В. Панченка, Л. Ритікової) та в дослідженнях зарубіжних авторів (Г. Айзенка, М. Бредслі, В. Кенника та ін.). Психолого-педагогічна наукова думка звертається до різних питань, пов'язаних із розвитком естетичної культури особистості. Комплекс проблем формування естетичної свідомості школярів розглядають Г. Арязмов, Б. Брилін, В. Бутенко, О. Дем'янчук, І. Зязюн, А. Капська, Є. Квятковський, А. Комарова, Н. Миропольська, О. Рудницька, О. Торшилова, Г. Шевченко, А. Щербо та інші.

У контексті нашого дослідження важливою метою є висвітлення сучасного стану умов у формуванні художнього смаку в процесі вивчення дисциплін за напрямком кулінарна справа, оскільки предметний зміст зазнав трансформацій відповідно до змін в умовах профільного навчання

Проблема естетичного смаку стала загально визнаним предметом трактатів, що з'явилися на початку ХVІІІ ст.: «Листи про гарний смак» (1708) абата де Бельгарда, «Мова про смак» Франсуа дю Трембле (1713), «Історичний і філософський нарис про смак» Олександра Огюста Ледрю-Роллена (1807–1874) та ін. Своєрідним узагальненням спостережень його попередників, які різнилися своїми підходами до осмислення самої проблеми, стала стаття «Смак» (1764) Франсуа Вольтера (1694–1778), великого французького вченого-енциклопедиста. «Від слова «смак» у значенні «зовнішнє чуття», «здатність розпізнавати властивості їжі» в усіх відомих нам мовах шляхом метафори з'явилося слово «смак» на позначення чуття краси та поґрішності в усіх видах мистецтва: таке розпізнавання здійснюється миттєво,

подібно тому, як наше піднебіння розрізняє на смак уживану їжу; і тут, і там розпізнавання випереджає саму думку. Прекрасний смак — це не тільки здатність впізнавати, чи прекрасний твір, і не просто відчуття того, що твір прекрасний в цілому, це є здатність відчувати прекрасне: не лише не вловиме хвилювання під час зустрічі з ним, але й уміння розбиратися в найдрібніших деталях».

Естетичне виховання — це цілеспрямований педагогічний процес, в результаті якого формується естетичне ставлення людини до навколишнього світу, природи, праці, людських взаємин, мистецтва. Однак формувати любов до прекрасного, вміння сприймати красу життя і мистецтва, насолоджуватися нею - тільки одне із завдань формування духовного світу молоді людини засобами естетичного виховання. Недостатньо, якщо людина залишиться лише споживачем естетичних цінностей, створених іншими людьми. Тому, разом з першою, існує друга важлива задача естетичного виховання, яка є домінантою у вихованні молодого покоління, прищепленні йому вірних естетичних поглядів та ідеалів: виховувати не споживача мистецтва, а людину, особистість, яка прагне до створення краси навколо себе, людини-творця, одухотвореного діяча в тій сфері, якою він присвятить себе. Людину, здатну «творити за законами краси».2

Розвинений художній смак є тим орієнтиром, який стає у пригоді при зіткненні дитини з різноманітною інформацією, навчає сприймати її, опановувати спілкування на засадах невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів, допомагає не розгубитися в морі інформації та сучасних інформаційних технологій. Він також є одним з головних чинників, що допомагає учням старшого шкільного віку відібрати засоби та джерела надходження інформації, розвиває захопленість та цікавість. Оскільки «навчальна чи будь-яка інша праця без цікавості може привести лише до репродуктивної діяльності, а реалізація ідеї розвитку як центрального моменту ідеології нової школи вимагає звернення до інтересів особистості як її основних складових» [3].

Художні смаки охоплюють широкі міждисциплінарні зв'язки, які слід розвивати і досліджувати, використовувати у формуванні естетично розвиненої особистості. Ряд видатних психологів і естетів спробували узагальнити процес розвитку естетичних здібностей (Л. С. Виготський, А. Ф. Лосєв, В. П. Шестаков, В. С. Кузін, Г. С. Костюк, Т. І. Цвілих і ін). Але до цього часу міждисциплінарні зв'язки - біологічних, соціальних, психологічних наук - не були виявлені з точки зору теорії смаків. А між тим проблема недооцінюється, хоча за своєю значущістю вона заслуговує на створення окремої науки, яка змогла б об'єднати фрагменти інших дисциплін.

2

Художній смак означає здатність отримувати насолоду від справді прекрасного, потребу сприймати і створювати прекрасне в мистецтві. Його можна охарактеризувати вмінням сприймати гармонію форми і колірних гам у композиційному та декоративному оформленні страв. Він проявляється у формі безпосереднього високорозвиненого естетичного почуття у сервіруванні

столу за традиціями свят. Художній смак спрямовується естетичним ідеалом людини та її потребами, виявляється в конкретних актах естетичного сприймання і часто супроводжується інтуїтивним осяянням. Людина з розвинутим, сформованим естетичним смаком здатна самостійно орієнтуватися в мінливому світі художньо-естетичних цінностей, помічаючи серед них зародки нових тенденцій і явищ.

Слід підкреслити, що на формування художнього смаку впливають такі елементи художньо-естетичної культури, як розвиток видів образотворчого мистецтва, дизайн й інформаційні технології та вплив традиційної народної творчості. Таким чином, художньо-естетичний смак є здатністю, до якої входять естетичне сприймання, естетичне почуття, потреби, інтереси, і є важливим аспектом розвитку духовної культури особистості. Проблема смаків пов'язується із формуванням загальнонародної художньої культури, з освітою і духовністю як головними передумовами досягнення високого художнього смаку. Тому одним із завдань вивчення літератури на сучасному етапі розвитку освіти є формування в учнів естетичних та художніх смаків як важливих моментів розвитку духовної культури молоді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Естетика: Підручник / Л.Т. Левчук, Д.Ю. Кучерюк, В.І. Панченко; За заг. ред. Л.Т. Левчук. – К.: Вища школа, 1997. – 399 с.
2. Стрілько В. В. Формування естетичних смаків старшокласників у роботі загальноосвітньої школи. — Харків: Колегіум, 2011. — 252 с.
3. Стрілько В. В. Формування естетичних смаків старшокласників у позакласній роботі загальноосвітньої школи: 13.00.07/ Стрілько Валентина Василівна – теорія і методика виховання Київ, 2010.

Літовка Євген Юрійович
Лисичанська ЗОШ І-ІІІ ступенів №4
м. Лисичанськ

СУЧАСНІ ТРЕНДИ В ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ

Сучасний вчитель трудового навчання та технологій повинен бути готовим до реалізації професійної діяльності в складних умовах як сьогодення, так й орієнтуватися на майбутні тренди в освітній галузі як нашої країни, так й світового освітнього простору.

Успішність професійної діяльності вчителя трудового навчання та технологій передбачає орієнтацію на освітні тренди майбутнього.

Тренд (від англ. trend – тенденція, графік) – закономірність, що характеризує загальну довготривалу тенденцію в змінах часового ряду. Освітні тренди – це перспективні зміни в освітньому середовищі, що очікуються в найближчому та віддаленому майбутньому. У системі навчання майбутнього роль зорових аналізаторів людини значно підвищується.

Відповідно, успішність навчального процесу зумовлена ефективністю використання анімації, графічних зображень, динамічних таблиць, інфографіки, відеоматеріалів і т.п.

Вчитель трудового навчання та технологій повинен володіти уміннями та навичками візуалізації навчального контенту, перетворення навчальної інформації у зручні для сприйняття візуальні блоки та образи.

Першою чергою вважаю за необхідне звернутись до такого освітнього тренду в технологічній освіті, як персоналізація, оскільки освіта майбутнього – це освіта персоналізована та індивідуалізована. Вчитель трудового навчання та технологій в майбутньому – це фахівець із складання індивідуальних освітніх маршрутів для учнів, добору форм та методів організації освітньої взаємодії з урахуванням індивідуальних інтересів та здібностей дітей, їх індивідуальних особливостей сприйняття. Персоналізація в освітньому просторі пов'язана із спрямованістю навчального процесу на отримання конкретного результату для конкретного учня. Освітні тренди майбутнього – освіта, що формує певні типи мислення та допомагає переходити від одного типу мислення до іншого; освітня диспансеризація (регулярна он-лайн психофізична діагностика для добору індивідуальних освітніх траєкторій).

Наступний тренд – диверсифікація – це урізноманітнення напрямків, форм, технологій освіти, навчальної діяльності. Вчитель трудового навчання та технологій в майбутньому має бути підготовленим до професійної діяльності у школах різних типів, до використання різноманітних технологій навчання та виховання. Цінність майбутньої освіти – це цінність розмаїття.

Освітня система майбутнього – це дослідницькі міні-лабораторії, творчі інкубатори, корпоративна освіта та ін.

Надзвичайно актуальним сьогодні є такий тренд у технологічній освіті, як E – Learning. Навчання в майбутньому – це навчання в електронному середовищі, яке здатне забезпечити доступ до будь-якої інформації.

Найважливішим трендом найближчого майбутнього є упровадження технологій МООС (масових відкритих он-лайн-курсів), що вимагає від учителів трудового навчання та технологій, з одного боку, володіння сучасними інформаційно-комунікативними технологіями, з іншого – створення навчальних курсів для дистанційної освіти з урахуванням сучасних вимог педагогіки та психології організації навчальної діяльності в електронному середовищі. Ці тренди надзвичайно актуальні для дітей з обмеженими можливостями, які не мають змоги відвідувати заняття стаціонарно. В аспекті методичної роботи МООС відкривають ряд можливостей для проведення он-лайн-семінарів, нарад, конференцій, викладання компедіумів (курсу вузькотематичних лекцій) для вчителів з метою підвищення кваліфікації та ін.

Глобальні мережеві університети (EdX, Coursera, Udacity) визначають загальні тенденції організації навчання у E-Learning-середовищі. Особливого значення набувають хмарні технології, освітній потенціал соціальних мереж (блоги, Wiki і т.д.), технологій краудсорсингу (використання досвіду оточуючих) тощо.

Цікавим для освітньої діяльності є тренд гейміфікації (від англ. gamification) – використання ігрових механізмів, ігрових методик у неігрових процесах. Гейміфікація технологічної освіти – це не створення освітніх відеоігор, це формування спільноти, співтовариства, учасники якого допомагають один одному, змагаються один з одним, мотивують один одного. Гейміфікація в освітньому просторі – це масове використання комп'ютерних ігор, ігрових стимуляторів, сценарних тренажерів, веб-квестів та ін. Особливі перспективи пов'язуються із упровадженням в навчальний процес технологій доповненої реальності.

Проте, найголовнішим був і лишається такий тренд, як робота в команді. Специфіка успішного професіонала в майбутньому – це гармонійне поєднання індивідуалізованої, персоналізованої професійної підготовки та навчання роботі в команді. Об'єктивне зростання кількості соціальних зв'язків в сучасному інформаційному середовищі зумовлює особливу значущість уміння працювати в команді.

Сучасний вчитель трудового навчання та технологій зобов'язаний використовувати в освітньому процесі форми та методи проектного навчання, організувати навчальну роботу у межах навчальних проектів різного типу та рівня складності.

Таким чином, успішність професійної діяльності вчителя трудового навчання та технологій у сучасних умовах визначається рівнем його підготовки, яка орієнтована у майбутнє, здійснюється на засадах випереджальності, прогностичності. Сучасний педагог має враховувати, що професійні досягнення можливі не тільки за умов наявності високого рівня знань, а й за умов вміння орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі, працювати з інформацією.

Рогозіна Ольга Василівна, к.п.н.

Бердянський державний педагогічний університет
м. Бердянськ

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах в вищих педагогічних навчальних закладах велика увага приділяється професійній підготовці майбутніх учителів, а саме: поновлюються навчальні програми, застосовуються різноманітні види науково-дослідної діяльності студентів під час лабораторних робіт, семінарських та практичних занять, написання рефератів, курсових та дипломних робіт, проходження різних видів практик. Тому процес навчання студентів у вищих навчальних закладах повинен все більш спиратися на самостійну роботу, близьку до дослідницької. Для цього кожен студент має оволодіти методами наукового пізнання, отримати навички, необхідні для

орієнтації у бурхливому потоці наукової інформації.

У Національній доктрині розвитку освіти України відзначено, що головною метою української освіти є створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України, формування покоління, яке здатне навчатися впродовж життя. Кожений випускник вищого педагогічного закладу освіти, якщо він не байдужий до творчого пошуку, повинен постійно прагнути до пізнання нового, до збагачення своїх знань, інакше невміння самостійно здобувати нові знання призведе до того, що молодий спеціаліст втратить творчу ініціативу.

Вчитель трудового навчання повинен вміти донести свої знання до учнів: це розумний, ініціативний вихователь, організатор, який вміє працювати з дітьми, критично оцінювати досягнуте. Формування спеціаліста, підвищення якості підготовки майбутнього вчителя навчити їх творчо підходити до рішення поставлених перед ними завдань: навчальних, наукових, конструкторських, виробничих, організаційних та інших – головне завдання педагогічних закладів освіти.

Заохочення студентів до наукових досліджень, оволодіння ними навичками наукової діяльності повинні розглядатись як важлива умова якісної професійної підготовки педагогічних кадрів для навчально-виховних закладів країни. Процес формування творчої особистості багатогранний та складний, він потребує від учителя трудового навчання вміння правильно оцінити природні здібності учня, знайти найбільш раціональні та правильні шляхи максимальної реалізації творчого потенціалу кожного школяра. Вирішувати такі складні педагогічні завдання здатний лише вчитель, який володіє міцними навичками проведення науково-дослідної роботи та вміє аналізувати різноманітні педагогічні ситуації, визначати шляхи, засоби навчання та виховання. Отже, виконувати таку роботу може лише вчитель, що пройшов спеціальну професійну підготовку.

Питання професійної підготовки молодих спеціалістів до науково-дослідної діяльності необхідно розглядати, починаючи з аналізу здібностей студентів до наукової творчості. Здібності являють собою необхідну, але недостатню умову для науково-дослідної діяльності. Самі по собі здібності не означають готовність випускника до проведення науково-дослідної діяльності на практиці. У цьому випадку ми отримуємо не формальне збагачення знаннями, а формування творчих здібностей до засвоєння навчального матеріалу та оволодіння професійними уміннями, навичками. Адже основна мета навчання не в простій трансформації визначеного обсягу інформації, а в переосмисленні, переробці досліджуваного матеріалу з обліком поставлених перед дослідником задач і внесення в нього індивідуального змісту.

Одна з проблем, що виникає перед майбутнім вчителем трудового навчання при організації й проведенні наукового дослідження, це невміння побачити проблему. Така ситуація виникає тоді, коли науковець не може виділити окремі елементи досліджуваного процесу й встановити між ними функціональні залежності. Результативність наукового дослідження буде визначатися суб'єктивною суперечливістю якостей студента, скептицизмом

стосовно до всього того, що виникає на основі інтуїтивних уявлень. Результатом такого сполучення може бути здатність сприймати звичайні явища чи процеси в новому контексті. Умовою нового синтезу є відкидання чогось уже досягнутого. Багато дослідників наукової творчості схильні вважати, що вміння побачити проблему, ясно формулювати питання є першим і основним фактором, що сприяє розвитку творчого мислення.

Говорячи про підготовку студентів до науково-дослідної діяльності, не можна залишати поза увагою й особливості творчого процесу випускників шкіл як майбутніх студентів першого курсу. Аналіз стану навчально-дослідної діяльності старшокласників виявив такі компоненти здібностей як допитливість, незалежність суджень, здатність давати визначення й пояснення. Успіхи в навчально-творчій діяльності випускників шкіл залежать від цілеспрямованості, яка пов'язана з прагненням до лідерства у творчій діяльності.

Як відомо, забезпечувати ефективне формування особистості, яка мислить творчо, може сама діяльність науково-дослідного характеру, що входить у систему проблемно-розвивального типу навчання. В.І. Андрєєв, В.К. Демиденко, І.А. Зязюн, Н.В. Кічук, І.Я. Лернер, О.М. Матюшкін, М.І. Махмутов підкреслюють, що головна перевага саме такої діяльності учнів у прискоренні їх розумового розвитку. З позиції проблемно-розвиваючого типу навчання основна увага приділяється організації власної пізнавальної діяльності студентів, яка здійснюється в трьох провідних напрямках: проблемного викладання матеріалу, частково-пошукової діяльності та самостійної дослідницької роботи.

Для формування в студентів навичок науково-дослідної діяльності необхідно створити обстановку, близьку до тієї, в якій знаходиться вчений-дослідник, щоб він міг повторити, в якійсь мірою, всі ті основні етапи творчості, що проходить вчений у процесі наукового відкриття. Це можливо лише в тому випадку, якщо існує теорія творчого процесу, що ми називаємо науковим відкриттям. Існування цієї теорії підтверджується розкриттям сутності творчого процесу, визначенням зв'язку між основними ланками даного науково-дослідного процесу.

Б.М. Кедров, аналізуючи ряд наукових відкриттів відомих учених, прийшов до висновку, що одним з факторів для успішного наукового дослідження є створення умов максимального спокою й повної ізоляції від зовнішніх подразників. Такі умови сприяють зосередженню вченого на розв'язуваній проблемі й дозволяють у найкоротший термін знайти рішення проблеми. Вміння глибоко аналізувати, самостійно мислити, найбільш продуктивно застосовувати отримані знання на практиці – ось ті основні якості, які допомагають розвивати в майбутнього вчителя активну наукову і творчу діяльність.

Питання, які стосуються розвитку творчої особистості майбутнього спеціаліста, є найважливішими складовими проблеми розвитку здібностей вчителя. Йдеться про активний вплив на процес формування особистості, здатної осмислити складні явища суспільного життя, самостійно оволодівати

новими знаннями, вміло застосовувати їх у практичній діяльності. У творчому процесі людина прагне пізнати істину, що, будучи об'єктивною, не залежить від індивідуальних якостей особистості, свідомості людини, від того, хто й коли її відкрив. У творчих процесах (встановлення істини) дослідник накопичує фактичний матеріал та обробляє його. Під час обробки матеріал аналізують, певним чином встановлюють зв'язки між групами окремих елементів і фактів. В.М. Бехтєрев відзначає, що для будь-якої творчості від особистості потрібно визначений ступінь обдарованості й відповідне формування творчих навичок у роботі. Підготовка випускника вищого педагогічного закладу освіти до науково-дослідної діяльності – це, перш за все, оволодіння глибокими знаннями зі спеціальних дисциплін, педагогіки, психології, навичками організації та проведення науково-методичних досліджень.

І якщо говорити про те, що сьогоднішні студенти – це завтрашні вчителі, організатори, вихователі, які повинні мати почуття новизни, вміти швидко орієнтуватися в конкретних умовах, знаходити правильні рішення поставлених життям проблем, відгукуватися на зміни, що відбуваються в суспільстві, то ми ще раз переконаємося, наскільки необхідне створення умов для формування творчої особистості вчителя на кафедрі, факультеті, вищому навчальному закладі, тобто наявність умов для дослідів, експериментів, наявність навчально-технічних засобів, устаткування, необхідних для творчої роботи. Таким чином, комплексне рішення всіх питань, зв'язаних із процесом формування творчої особистості вчителя, залучання його до науково-дослідної діяльності сприяє підвищенню рівня підготовки висококваліфікованих фахівців для галузі освіти.

Стешенко Володимир Васильович, д.п.н.,
Бєлікова Марія Валентинівна
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ЯК НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ У ПЕРСОНАЛІЯХ

Постановка проблеми. У 2016 році педагогічна громадськість відзначає 150 років з дня заснування трудового навчання (уроків ручної праці) як обов'язкового навчального предмета. Так, 29 квітня (11 травня за н.с.) 1866 р. у Фінляндії була прийнята перша в світі «Височайша «Постанова про облаштування народної освіти у Великому Князівстві Фінляндському»» [1; 4]. За Постановою вводилося не лише викладання навчальних предметів на рідній мові, а й обов'язкове викладання ручної праці в усіх сільських і міських школах. Прийняття цієї Постанови стало початком запровадження

обов'язкових уроків ручної праці і в інших розвинених країнах: Швеції (1874 р.), Франції (1882 р.), Росії (1884 р.), Германії (1887 р.), США (1888 р.), Англії (1901 р.) та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням системного дослідження історії становлення та розвитку трудового навчання та виховання присвячені праці на жаль не багатьох учених. Це, зокрема, роботи А. Аламакі, О. Ауто, А. Вихруща, В. Дідуха, Етсуо Екояма, Н. Котряхова, В. Мадзігона, Г. Пічугіної, Н. Слюсаренко, Д. Сметаніна, Д. Тхоржевського та ін. Вони досліджували різні аспекти історії трудового навчання: принципи організації, вимоги до змісту навчального матеріалу, особливості методики навчання та т. ін. Окремі питання історії становлення трудового навчання як навчального предмета розкрито в працях В. Бородіної, С. Дем'янчук, М. Кареліна, Н. Коньшевої, Г. Лях, С. Мазуренко, М. Почікеєвої, В. Рака, Т. Сороки, Т. Томіної, С. Фатальчука та ін. Разом з цим, у ряді педагогічних енциклопедій представлено окремі відомості про внесок державних діячів, учених і педагогів різних історичних періодів у становлення та розвиток більше системи освіти взагалі й менше трудового навчання та виховання. Таким чином, проблема цілісного висвітлення та аналізу внеску державних діячів, учених і педагогів у становлення та розвиток трудового навчання як навчального предмета в різних країнах і в різні історичні періоди все ще залишається недостатньо розкритою, особливо для України. Ці обставини й обумовили постановку мети даного дослідження.

Мета статті (постановка завдань). Розкрити та проаналізувати внесок діячів освіти та науки, праці яких мали найбільший вплив на становлення та розвиток трудового навчання як навчального предмета в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз літератури [1-7 та ін.] показав, що введення уроків ручної праці до навчальних планів загальноосвітніх шкіл було підготовлено педагогами-реформаторами XVII-XVIII ст., які відстоювали розумовий розвиток дитини у процесі фізичної праці, чим обґрунтовували необхідність запровадження «трудової школи». З цього приводу достатньо назвати лише такі прізвища, як Я.А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, И. Песталоцці, І. Гербарт, А. Дістервег, Дж. Локк, Г. Сковорода та ін. Разом з цим упровадженню уроків ручної праці в «загальноосвітню» школу, як показано в працях К. Маркса та Ф. Енгельса, сприяла бурхлива технічна та промислова революція, яка обумовила становлення машино-фабричного виробництва у найбільш економічно розвинених країнах.

З тих пір ручна праця як навчальний предмет школи разом з розвитком суспільства трансформувалася спочатку у трудове навчання, а згодом у технології та дизайн. У цьому процесі вчені визначають 6 етапів.

Перший етап (1866-1916) – становлення трудового навчання як навчального предмета, – пов'язується з періодом, що починається з моменту введення уроків ручної праці до навчального плану школи й закінчується початком першої світової війни. У цей період вирішальний внесок у розробку змісту та методики навчання ручної праці (слойд), обробки землі, лісоводства зробили такі діячі, як Уно Сігнеус у Фінляндії, Отто Саломон у Швеції,

Клаусон-Каас у Данії, В. Гетце, Г. Кершенштейнер и А. Пабст у Германії, Г. Саліссіс у Франції та ін. Вони розробили підходи та системи вивчення ручної праці – це, зокрема, данський, германський, французький, шведський, обґрунтували та запропонували зміст і першу методикау вивчення ручної праці.

В Росії щодо становлення уроків ручної праці в школі внесли значний вклад такі діячі, як К. Ушинський, М. Корф і ін., які обґрунтували та відстоювали необхідність уроків ручної праці; І. Вишнеградський – розробив проект загального нормального навчального плану промислової освіти в Росії; С. Владімірський, Д. Советкін і ін. – запропонували руську систему навчання; О. Небольсін організував і редагував видання журналу «Техническое образование»; К. Цируль, В. Фармаковський, А. Вержбицький та ін. розробляли вітчизняну методикау навчання ручної праці.

Щодо цього етапу не можна обійти увагою і вклад таких педагогів-науковців, як М. Касаткін, П. Каптерев, А. Котоков, П. Хрістіанович, П. Панов, А. Пінкевич, А. Луцкевич, Я. Чепіга, В. Юркевич і ін. Їх наукові та практичні доробки значно вплинули на визначення змісту та методики навчання ручної праці на теренах Росії.

Другий етап (1916-1937) – етап реорганізації трудового навчання в єдиній трудовій школі. Він пов'язується з підготовкою освітньої реформи 1916 р., відповідно до якої розроблялася нова програма з ручної праці. Ця програма врахувала найкращі досягнення вчителів-практиків і передбачала навчання праці не лише в ремесляному плані, а й у політехнічному. Її зміст визначив зміст програми навчання учнів ручній праці в оновленій школі, яка була запроваджена в практику після громадянської війни.

Вирішальний внесок у розробку змісту та методикау навчання ручної праці цього періоду внесли такі педагоги, як Дж. Дьюї, У. Кілпатрик і ін., які запропонували нову технологію навчання – проектну. В Росії – це П. Блонський, С. Шацкий і ін., які побудували фактично нову трудову школу та реалізували в ній нову технологію вивчення ручної праці, а також Ф. Калінін, М. Пістрак, О. Дяков і ін. Не можна обійти увагою й таких державних діячів цього періоду, як Н. Крупська, А. Луначарський і ін.

Третій етап (1937-1954) характеризується виключенням уроків ручної праці з навчального плану школи. В цей період вченими обґрунтовується політехнічний принцип навчання в школі, який мав вирішальне значення при визначенні змісту уроків уже трудового навчання на наступному, четвертому етапі. Суттєвий вклад у розвиток політехнічного навчання цього періоду внесли такі радянські вчені-педагоги, як К. Іванович, О. Калашніков, С. Шабалов, С. Шаповаленко, В. Зубов і ін.

Четвертий етап (1954-1971) починається з відновлення викладання в школі уроків трудового навчання як цілісного навчального предмета, який мав політехнічний і виробничий уклін. В обґрунтування змісту та методики трудового навчання цього періоду внесли значний вклад роботи таких учених-педагогів, як П. Атутов (1921-2001), С. Батишев, В. Беспалько, Д. Іванович, Д. Епштейн, М. Скаткін та ін.

Значний вклад у розвиток трудового навчання внесли й праці А. Макаренка та В. Сухомлинського.

П'ятий етап (1971-1989) характеризується удосконаленням предмета трудове навчання на політехнічних основах в умовах науково-технічної революції. Його зміст і методика визначили праці таких науковців, як Ю. Васильєв (1930-1999), В. Качнев, В. Мадзігон, В. Поляков, Д. Сметанін, П. Ставський, Д. Тарнопольський, Д. Тхоржевський (1930-2002) і ін. Не можна обійти увагою й роботи таких науковців цього періоду, як С. Матушкін (1922), О. Бешенков (1925), Д. Тарнопольський, О. Дьомін, І. Зельдіс і ін.

Наступний, шостий етап почався після відміни реформи загальноосвітньої школи 1984 р. і характеризувався інтенсивними пошуками виходу з кризи в освіті й трудовому навчанні. У вирішенні посталих перед школою проблем вирішальний вплив мали праці уже відомих учених: П. Атутова, В. Мадзігона, Д. Тхоржевського і ін. Нові підходи до визначення змісту та методики трудового навчання розроблялися такими вченими, як М. Павлова, В. Симоненко, В. Сидоренко та ін. Разом з цим слід відмітити також значний вклад у розвиток технологічної освіти Є. Муравьова та ін. Сьогодні непересічне значення для розвитку технологічної освіти в Україні мають праці В. Казакевич, І. Карабанова, О. Коберника, Г. Пічугіної, І. Сасової, В. Стешенка, А. Терещука, Ю. Хотунцева та ін. Вони обґрунтували реорганізацію трудового навчання в курс «Технології» відповідно до вимог інформаційної революції ХХІ ст.

Висновки та перспективи подальших пошуків. Таким чином, аналіз доробків провідних діячів освіти та науки засвідчив, що вони високо оцінювали роль ручної праці і для становлення особистості учня, і для економічного розвитку країн. Їх праці мала вирішальний вплив на формування змісту та методики трудового навчання в Україні, а також на становлення та розвиток оновленого його змісту – технологічної освіти ХХІ ст.

Перспективи подальших пошуків пов'язані з системним дослідженням вкладу діячів освіти та науки для обґрунтування трудового навчання в Україні. Разом з цим актуальним залишається питання виявлення мало відомих широкій педагогічній громадськості науковців і організаторів освіти, праці яких мали суттєвий вплив на трудове навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вихрущ А.В. Трудова підготовка учнів у загальноосвітніх школах України (XIX - початок ХХ ст.) : монографія / А.В. Вихрущ; за ред. Д.Тхоржевського. – К. : Вища школа, 1993. – 173 с.
2. Джури́нский А.Н. История образования и педагогической мысли : учеб. для студ. высш. учеб. завед. / А.Н. Джури́нский. – М. : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003.
3. Дідух В.О. Становлення трудового навчання на теренах України в дореволюційний період / В.О. Дідух // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2004. – №3 – С 43-48.

4. Педагогический ручной труд в русской общеобразовательной школе конца XIX - начала XX в [Текст] : учеб. пособие : прогр. ручного тр. и рукоделия / Н. В. Котряхов; Вят. гос. пед. ун-т , Всерос. фонд образования. – Киров : Вят. гос. пед. ун-т, 1995. – 161 с.

5. Очерки истории школы и педагогической мысли народов СССР. Конец XIX –начало XX вв. / Под ред. Э.Д. Днепров, С.Ф. Егорова, Ф.Г. Паначина и др. – М. : Педагогика, 1991.

6. Очерки истории школы и педагогической мысли народов СССР (1917-1941 гг.) / Отв. ред. Н.П. Кузин, М.Н. Колмакова, З.И. Равкин. – М. : Педагогика, 1980.

7. Очерки истории школы и педагогической мысли народов СССР(1961-1986 гг.) / Под ред. Ф.Г. Паначина, М.Н. Колмаковой, З.И. Равкина. – М. : Педагогика, 1987.

Тарасенко Анатолій Володимирович
Лисичанська ЗОШ І-ІІІ ступенів № 5
м. Лисичанськ

ПРОЕКТУВАННЯ ВИРОБІВ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ВАРІАТИВНОГО МОДУЛЯ

Сучасний розвиток суспільства і виробництва потребує від вчителів формувати в учнів не тільки техніко-технологічні знання і навички користуватися інструментами, але й вміння застосовувати ці знання на практиці – через розв'язання творчих завдань (виконання навчальних і творчих проєктів), вміння використовувати сучасні технології. На початкових етапах проєктування особлива увага приділяється вибору форм та розмірів майбутнього виробу. Тому в цьому випадку виникають сприятливі умови і для розкриття таланту дизайнера. Використавши методи проєктної технології, можна отримати цікаві нестандартні рішення звичних виробів.

Виготовляючи виріб, учень повинен закріпити знання з математики, фізики, креслення, основ підприємницької діяльності та інших предметів, засвоїти принципи набутих умінь та навичок у виконанні технологічних, економічних, міні-маркетингових та інших операцій. Але при цьому учні особисто повинні вибрати для себе об'єкт проєктування, тему проєкту, тобто виріб, який вони хотіли б дійсно удосконалити, внести в предметний світ, яким хотіли б задовольнити потреби людей.

Разом з цим вчителю необхідно пам'ятати про вимоги, що пред'являються до проєктованого виробу:

- технологічність;
- економічність;
- простота конструкції;
- посильність;
- естетичність;

- можливість практичного застосування.

Використання варіативного модуля шкільної програми забезпечує в достатній мірі реалізацію мету освітньої галузі «Технологія», виходячи зі стану матеріально-технічної бази, фахової підготовленості вчителя, регіональних традицій наповнюваності класів, бажання учнів тощо.

Одне з головних завдань варіативних модулів є формування цілісного уявлення про матеріальне виробництво, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства. У зв'язку з цим нами представлено досвід реалізації варіативних модулів. У 5-му класі учні вивчають найпростіші прийоми обробки фанери, ДВП, тканини, прийоми роботи з шаблоном, виготовляють на основі цього найпростіший виріб, запропонований вчителем. Після цього, під час вивчення наступного розділу, учні вивчають основи художньо-конструкторської діяльності: вибір форми конструйованого виробу із застосуванням методів проектування, обґрунтування вибору, планування відповідних операцій.

У 6-му класі учні також працюють з деревинними конструкційними матеріалами, але вже більш складними проектами, результатом роботи учнів є проект, який вони презентують, вказують собівартість виробу та складність конструкції.

У 7-му класі учні працюють на токарних верстатах з обробки деревини. В першому розділі варіативного модуля учні вивчають основи токарної роботи та пробують виточити на верстаті простий виріб, а в другому розділі переходять до проектної діяльності, результатом якої є готовий виріб.

Хмелик Сергій Андрійович
Лисичанська ЗОШ I-III ступенів № 12
м. Лисичанськ

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ

Шкільна програма трудового навчання передбачає різні можливості розвитку та реалізації творчого потенціалу кожного учня. Особливо не обмежені ці можливості при використанні в навчальному процесі прикладних видів творчості при вивченні варіативних модулів.

Нами обраний напрямок варіативного модуля – «Токарна обробка деревини», оскільки під час вивчення запропонованого модуля учні знайомляться з виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом; забезпечується реалізація здібностей та інтересів учнів у сфері проектно-технологічної діяльності та технічної творчості; створюються умови для самореалізації та професійного самовизначення кожного учня.

Самостійна робота - це важка і кропітка праця над самим собою, однак мотивом для цього ми виділяємо інтерес і тому для освоєння даного модуля

ми залучаємо дітей в різних проблемних ситуаціях, велику увагу приділяємо прикладній підготовці, тому що коли діти бачать конкретний результат, вони, то з'являється прагнення до проектної діяльності як на уроці, так і в позаурочний час.

Освоєння токарних операцій починається із знайомства з різними інструментами і інструкціями з техніки безпеки, після чого учні з табличок, наклеєних на корпусах верстатів, знайомляться з будовою верстатів. Прикладна підготовка учнів з токарної обробки деревини починається з формування навичок роботи реєром та мейселем. На цьому етапі ми виділяємо вміння контролювати різець. Важливо, щоб учні навчилися працювати різним інструментом з різним загостренням - це сприяє формуванню вміння пристосовуватися до нестандартних ситуацій. Доведення інструменту ми виконуємо на верстатах з абразивним папером. Перший раз вчитель демонструє процес заточки з оптимальним кутом загострення для зручної роботи, а після учні на різцях виготовлених з напилків тренуються готувати інструмент. Допуск надається тим, хто правильно повторює кут загострення.

Учні, які проявляють зацікавленість до токарної роботи, освоюють навички в позаурочний час, а після вони перетворюються на так званих «консультантів» на уроках. На уроках в процесі самостійної роботи вони на практиці пояснюють і демонструють прийоми роботи з інструментом для інших учнів, таким чином, можна уникнути деякого «хаосу».

Основні труднощі, які виникають в процесі організації самостійної роботи учнів пов'язані з їх прагненням до більш складних видів токарних робіт, які неможливо виконувати на шкільних верстатах. Учні прагнуть виготовити побутові або кухонні вироби, тому нам довелося внести певні зміни до уніфікованих вузлів верстату СТД-120М:

- 1) Для зручності роботи нами встановлено на корпусі верстата діодні стрічки на 12В.
- 2) Доопрацьовані патрони з верстата ТВ-4, які встановлюються на СТД-120М.
- 3) Використання спеціальних пристосувань.
- 4) Виготовлений спеціальний різальний інструмент.

Шурин Олена Іванівна, к.п.н.

Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне

ДО ПИТАННЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Актуальність та постановка проблеми. Спрямування сучасної системи вищої освіти на формування в студентів потреб і вмінь самостійного освоєння нових знань, нових форм діяльності, їх аналіз, розвитку здібностей та

готовності до творчої роботи диктує необхідність зміни змісту і технологій освіти, її орієнтацію на особистісно-орієнтовану педагогіку.

Особистісно орієнтований підхід, ґрунтуючись на принципах глибокої поваги до особистості, самостійності особи, врахування її індивідуальності, має суттєво гуманізувати навчально-виховний процес, наповнити його високими морально-духовними переживаннями, утвердити принципи справедливості і поваги, максимально розкрити потенційні можливості дитини, стимулювати її до особистісно розвивальної творчості [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження особистісно орієнтованого підходу здійснювалося у різних напрямках: на основі гуманістичного підходу (І.Зязюн, А.Маслоу, С.Подмазін та ін.); вивчення психолого-педагогічних вимог та визначення сприятливих умов особистісно орієнтованого підходу (К.Абульханова-Славська, Ю.Бабанський, В.Давидов, О.Пехота, Л.Проколієнко, В.Рибалка, В.Суриков, І.Якиманська та ін.); дослідження основних форм та принципів зазначеного напрямку (В.Андреєв, Г.Балл, О.Барабанщиков, І.Бех, Л.Деркач, І.Зимня, М.Левківський, О.Савченко, І.Унт, М.Феденко та ін.) та ін.

Теоретичний аналіз наукових досліджень впровадження особистісно орієнтованого підходу засвідчує, що у сучасній науці не існує єдності наукових положень щодо розгляду процесу та організаційно-методичних засад застосування особистісно орієнтованого навчання в професійній підготовці майбутнього вчителя. Тому вивчення даної проблеми залишається актуальним напрямком педагогічних досліджень.

Метою нашого дослідження є узагальнений аналіз наукової теорії використання особистісно орієнтованого підходу в професійній підготовці майбутнього вчителя.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день особистісно-орієнтована освіта є тим форматом освіти, що дозволить розглядати освіту як ресурс і механізм суспільного розвитку. Разом з тим сутність особистісно-орієнтованого підходу все ще є предметом суперечок теоретиків і практиків [4].

Не зважаючи на різноманітність поглядів, особистісно-орієнтоване навчання та виховання перш за все характеризується зверненням на особистість, її духовний світ. Одним із найскладніших завдань особистісно-орієнтованої освіти є створення умов для розвитку особистості і розкриття її творчої індивідуальності [5].

Особистісно орієнтоване навчання і виховання є основою створення в навчальному закладі освітньо-виховного середовища, організації педагогічно доцільного вербального та невербального спілкування та високої педагогічної майстерності викладацького колективу [2].

Відтак, мета та завдання особистісно орієнтованого навчання передбачають психолого-педагогічну допомогу студенту в становленні його неповторної творчої особистості, суб'єктивності, культурній ідентифікації та соціалізації, життєвому самовизначенню.

Особистісно орієнтований підхід передбачає формування і розвиток у майбутніх учителів особистісних цінностей, як критерію для орієнтації індивіда у світі й опори для особистісного самовизначення; досягнення особистісно розвивальної мети, на основі якої відбувається спрямування на усвідомлення студента себе як особистості, його особистісного самовираження; співпрацю між викладачем та майбутнім вчителем у єдиному емоційно-чуттєвому діапазоні, що запобігає психічному напруженню та сприяє більш відвертому спілкуванню та поведінці [1].

Особистісно орієнтований підхід передбачає навчання, в центрі якого знаходиться студент – його мотиви, цілі, неповторний психологічний склад. Виходячи з інтересів студента, рівня його знань і умінь викладач визначає мету знань і коригує освітній процес, керуючись розвитком особистості свого підопічного [2].

Серед основних завдань особистісно-орієнтованого підходу визначають наступні: розвиток індивідуальних пізнавальних здібностей кожного студента; максимальне виявлення, ініціювання, використання індивідуального досвіду особистості; допомога особистості в пізнанні самого себе, його життєвому самовизначенню та самореалізації; прагнення сформувати в людині культуру її життєдіяльності для створення сприятливих умов продуктивної побудови повсякденного життя, правильного визначення його напрямків. Відтак, реалізація особистісного підходу у навчанні, передбачає, перш за все, самоствердження особистісної сфери майбутнього вчителя [5].

Здійснюючи навчально-виховний процес на основі особистісно орієнтованого підходу варто дотримуватися основних принципів, а саме: самоактуалізації (потреба актуалізації власних інтелектуальних, комунікативних, художніх і фізичних здібностей кожним майбутнім педагогом, підтримка викладачем-наставником його намагань до розвитку й прояву своїх природних та соціально набутих можливостей), індивідуальності (врахування індивідуальних і особистісних особливостей студентів та сприяння їх подальшому розвитку), суб'єктності (допомога майбутнім учителям стати справжнім суб'єктом життєдіяльності та подальше сприяння формуванню і збагаченню їх суб'єктного досвіду), вибору (можливість вибору мети, змісту і засобів навчання, власної поведінки, мотивів навчальної діяльності як суб'єкта навчально-виховного процесу), творчості та успіху (досягнення успіху в навчально-виховній діяльності, що сприятиме формуванню позитивного «Я» – образу особистості та стимулюватиме процеси самовдосконалення і самобудівництва власного «Я»), довіри та підтримки (віра у творчі можливості вихованця, довіра до нього, підтримка його намагань до самореалізації та самоствердження).

Відтак, особистісно-орієнтований підхід - це методологічна орієнтація в педагогічній діяльності, що дозволяє за допомогою опори на систему взаємопов'язаних понять, ідей та способів дій забезпечити і підтримати процеси самопізнання, самоствердження і самореалізації особистості майбутнього вчителя, розвиток його неповторної індивідуальності. Особистісно-орієнтовані технології передбачають створення атмосфери

любові, турботи, співпраці між учасниками навчально-виховного процесу, забезпечення умов для творчості та самоактуалізації особистості майбутніх учителів [4].

Висновки. Таким чином, використання особистісно орієнтованого підходу в професійній підготовці майбутніх учителів передбачає підтримку та розвиток природних якостей студентів, збереження та зміцнення їх здоров'я, розвиток індивідуальних здібностей, допомогу в становленні їх суб'єктивності, соціальності, творчої самореалізації особистості. Тому дослідження проблеми застосування особистісно орієнтованого підходу в професійній підготовці майбутніх учителів є актуальним напрямком педагогічних досліджень і потребує подальшого вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І.Д. Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади / І.Д. Бех // Виховання особистості: Навчально-методичний посібник: У 2 кн. – Кн. 2. – К.: Либідь, 2003. – 344 с.
2. Гриньова М.В. Педагогічні технології: теорія та практика: навчально-методичний посібник / М.В. Гриньова. — Полт. держ. пед. ун-т ім. В.Г. Короленка. – П., АСМІ: 2006. – 230 с.
3. Навчання в умовах особистісно орієнтованого навчання [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14828/>
4. Особистісно орієнтований підхід як важлива умова ефективності процесу навчання [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ua-referat.com/>
5. Письмена Н. Особистісно орієнтований підхід у контексті гуманізації навчально-виховного процесу / Н. Письменна // Проблеми підготовки сучасного вчителя – 3013. – № 8 (Ч.1). – С. 250-254.

ВОРКШОПИ

Цимбал Олена В'ячеславівна

Відокремлений підрозділ «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

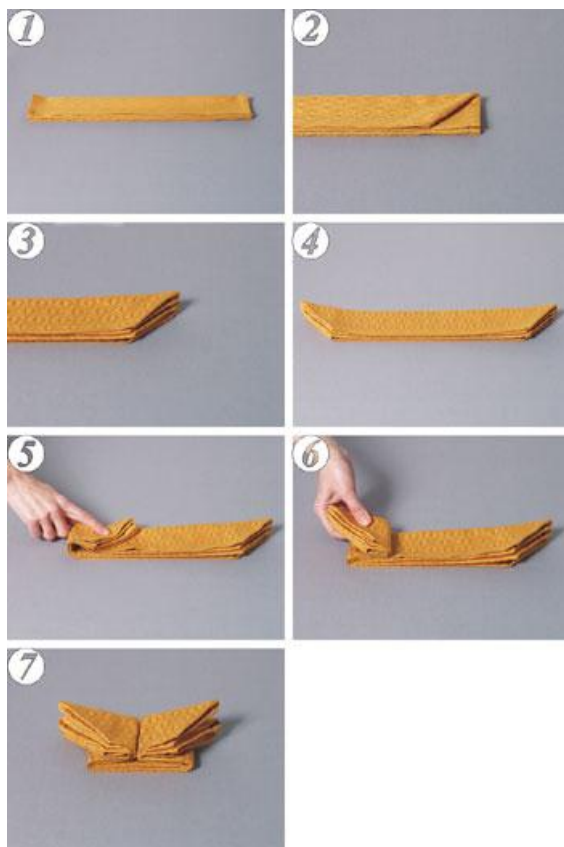
м. Лисичанськ

СУЧАСНІ КРЕАТИВНІ СПОСОБИ СКЛАДАННЯ СЕРВЕТОК ДЛЯ СВЯТКОВИХ БЕНКЕТІВ

Технологічна карта № 1. Складання серветки «Морський їжак»

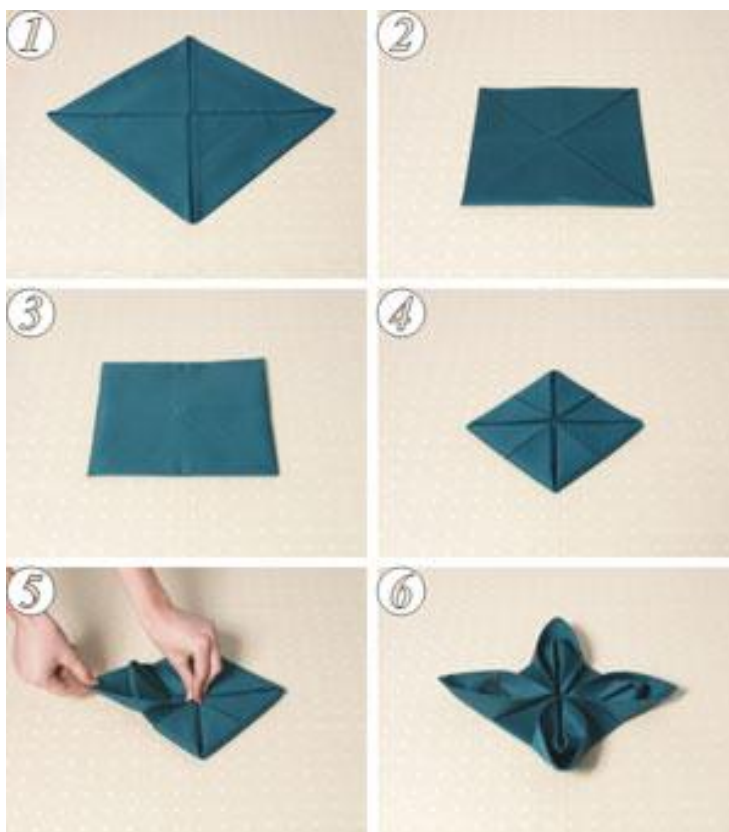
1. Складіть серветку «гармошкою» в шість смужок, з яких верхня повинна бути спрямована від вас.
2. Правий верхній кут закладіть всередину.
3. Те ж саме виконайте з двома розташованими нижче нього кутами.
4. Подібним чином закладіть всі три кути з лівого боку.
5. Третю частину фігури зліва загніть вправо.
6. Половину загнутої частини відігніть назад вліво.
7. Такі ж операції (п. 5 та 6) повторіть з правою стороною.
8. Підніміть кути, що знаходяться зверху.

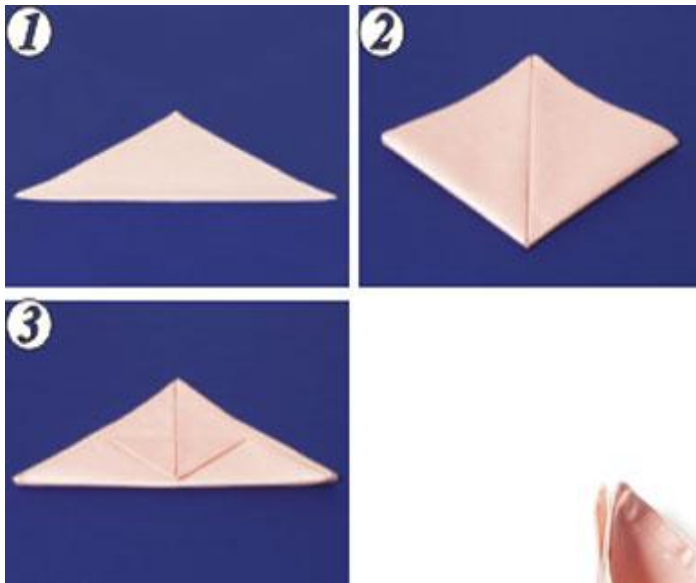
Технологічна карта № 2. Складання серветки «Артишок»

1. Покладіть серветку виворітньою стороною вгору. Всі її чотири кути загніть до центру.
2. Ще раз загніть до центру всі кути.
3. Переверніть серветку.
4. Знову загніть до центру всі кути.
5. Витягніть кінчик серветки, який опинився всередині чотирикутника.
6. Витягніть інші кінчики.
7. Решта чотири куточка витягніть з-під складеної фігури

Технологічна карта № 3. Складання серветки «Лілія»

1. Серветку складіть по діагоналі.
2. Поєднайте лівий і правий кути з вершиною трикутника.
3. Складіть серветку навпіл по горизонтальній осі.
4. Відігніть вершину верхнього трикутника.

РЕАЛІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ З ВИГОТОВЛЕННЯ КУХОННОЇ ДОШКИ

Перш ніж активно використовувати методи проектно-технологічної діяльності, вчителів необхідно сформулювати в учнів базисні навички з обробки матеріалів, навчити працювати за шаблоном. Серед багатьох видів самостійних робіт, які вчителі використовують на уроках, можна виділити практичні роботи за інструкцією. Нами пропонується один з варіантів реалізації самостійної роботи учнів з виготовлення кухонної дошки з використанням скороченої технологічної картки. Для проведення такої практичної роботи використовується типове устаткування шкільних майстерень.

Технологічна карта			
№ з/п	Хід роботи	Ескіз	Інструменти, матеріали
1.	Вибір заготовки з габаритними розмірами 300×200×60.		Лінійка
2.	Обробка базової поверхні		Фугувальний верстат

3.	Обробка заготовки за товщиною		Рейсмусовий верстат
4.	Обробка заготовки за шириною		Кругопильний верстат
5.	Розмічання за шаблоном		Шаблон, олівець

6.	Свердління отвору, випилювання по зовнішньому контуру.		Свердильний верстат, шило, свердло, електролобзик
7.	Свердління отвору під кріплення, шліфування виробу.		Свердильний верстат, шило, свердло, наждачний папір
8.	Оздоблення виробу однією з технік (за вибором).		

Фото з воркшопу «Реалізація самостійної роботи учнів з виготовлення кухонної дошки»

ЗАХИСТ ТВОРЧИХ ПРОЕКТІВ У МЕЖАХ КОНКУРСУ ТВОРЧОЇ МАЙСТЕРНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Відкрився захід презентацією виставки «Майбутньому України присвячуємо нашу творчість», на якій представлено творчий здобуток викладачів та студентів коледжу з різних напрямків декоративно-прикладного мистецтва. Зокрема викладач загальнотехнічних дисциплін Осіпов І.В. представив роботи в техніці сегментного точіння (виготовлення різноманітних ваз з деревини):

Персональна виставка виробів за технологією «Сегментне точіння» викладача Осіпова І.В.

Творчі проекти зі столярної справи, керівник Осіпов І.В.

Фантазійно-казкові образи знайшли своє втілення у виробих із металу створених під керівництвом Артюшенка В. Л.:

Вироби в стилі «Техно-арт», керівник Артюшенко В.Л.

Дихав свіжістю різнокольорових барв чарівний світ природи з вишитих картин, поробок у техніці модульного оригамі, в'язаних крючком іграшок тощо, створених вихованцями студії «Магія творчості» (керівник Цимбал О. В.)

Модульне оригамі – цікаві виробих з паперу, керівник Цимбал О.В.

Творчі проекти за технологією бісероплетіння, керівник Цимбал О.В.

Творчі роботи з декоративно-прикладного мистецтва, керівник Цимбал О.В.

Творчі роботи з декоративно-прикладного мистецтва, керівник Цимбал О.В.

Персональна виставка викладача Цимбал О.В.

Духовне життя дитини повноцінне лише тоді, коли вона живе у світі гри, казки, музики, фантазії, творчості... Учитель має навчати і виховувати так, щоб дитина почувала себе шукачем і відкривачем знань. Тільки за цієї умови одноманітна, напружена праця, стимулююча робота школяра забарвлюється радісним почуттям і може принести маленьким людям переживання творця. Саме такі позитивні емоції подарували учасникам семінару школярі, які під керівництвом своїх наставників узяли участь у конкурсі-захисті творчих проектів учнівської молоді. Свої проекти – технічні моделі (макети), м'які іграшки, картини, експонати слюсарної та столярної справи – представили учні шкіл міста та області.

Бандуров Руслан, Лисичанська ЗОШ № 4, керівник Літовка Є.Ю.

Пенкін Богдан, Лисичанська ЗОШ № 12, керівник Хмелик С.А.

Носуля Андрій, Лисичанська ЗОШ № 14, керівник Ломакін С.О.

Цисевич Ірина, Лисичанський багатoproфільний ліцей,
керівник Козаревський М.А.

Дмитренко Дмитро та Якимов Іван, Лисичанська ЗОШ № 8,
керівник Канючок С.В.

Губар Сергій та Сагімбаєва Олександра, Мирнодолинська ЗОШ,
керівник Губар В.Г.

Науменко Микола, Малорязанська ЗОШ, керівник Демченко Д.С.

ДОВІДКА ПРО АВТОРІВ

Бєлікова Марія Валентинівна – аспірант кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Брюховецька Оксана Анатоліївна – викладач загальнотехнічних дисциплін ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка».

Бурдун Віктор Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри технологій виробництва та професійної освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Гусак Наталя Володимирівна – кандидат педагогічних наук, завідувач відділень Красноармійського педагогічного училища.

Дегтярьов Дмитро Валентинович – завідувач майстерень Красноармійського педагогічного училища.

Демченко Павло Євгенович – голова циклової комісії викладачів загальнотехнічних дисциплін ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка».

Динюк Богдан Анатолійович – студент 5 курсу, групи Т-51 фізико-технологічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Дутка Андрій Володимирович – голова циклової комісії загальнотехнічних дисциплін КЗ Львівської обласної ради «Бродівський педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича».

Живага Тетяна Олександрівна – вчитель технологій Лисичанської ЗОШ І-ІІІ ступенів №4

Кривошина Богдан Михайлович – кандидат історичних наук, завідувач відділення «Технологічна освіта» КЗ Львівської обласної ради «Бродівський педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича».

Лазаренко Наталія Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технології виробів легкої промисловості та дизайну ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Літовка Євген Юрійович – голова міського методичного об'єднання вчителів технологій м. Лисичанськ, вчитель технологій та інформатики Лисичанської ЗОШ I-III ступенів №4.

Осіпов Ігор Володимирович - викладач загальнотехнічних дисциплін, завідувач навчальних майстерень ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

Ошурко Ігор Степанович – викладач загальнотехнічних дисциплін КЗ Львівської обласної ради «Бродівський педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича».

Рогозіна Ольга Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики технологічної та професійної освіти Бердянського державного педагогічного університету

Стешенко Володимир Васильович – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ.

Тарасенко Анатолій Володимирович – вчитель технологій Лисичанської ЗОШ I-III ступенів № 5.

Удовиченко Анна Анатоліївна - здобувач вищої освіти 5 курсу магістратури технологічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Хмелик Сергій Андрійович – вчитель технологій Лисичанської ЗОШ I-III ступенів № 12.

Цимбал Олена В'ячеславівна – викладач загальнотехнічних дисциплін ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

Шурин Олена Іванівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА В ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Матеріали Всеукраїнського інформаційно-методичного семінару

(мовою оригіналу)

Редакційна колегія:

Бурдун В.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри технологій виробництва і професійної освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Мінєнко Г.М. – директор ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»;

Сергієнко Л.В. – завідувач навчально-методичного кабінету ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»;

Демченко П.Є. – голова циклової комісії викладачів загальнотехнічних дисциплін ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка».

Відповідальні за випуск – Сергієнко Л. В.

Макет - Демченко П. Є.

Технічний редактор – Мазуревич Н. А.

Здано на виробництво 04.05.2016. Підписано до друку 29.04.2016 Формат 60x84¹/₁₆
Папір офісний. Друк офсетний Гартнітура Times New Roman
Ум.друк.арк. 3,72 Наклад 2 прим. Зам.№ 04/05

Виготовлювач: ФОП Пронькіна К.В.
93110, м. Лисичанськ, вул. Гуценка, 14
Тел. (066) 332 10 55